

ÜNİVERSİTELERDE, ÖĞRENCİLERİN SPOR ORTAMI ALGILARINI ETKİLEYEN FAKTÖRLER

Hüseyin Mete GÜNDOĞDU

ÜNİVERSİTELERDE, ÖĞRENCİLERİN SPOR ORTAMI ALGILARINI ETKİLEYEN FAKTÖRLER¹

Hüseyin Mete GÜNDOĞDU

Editör

Doç. Dr. Betül ZENGİN

¹ Bu kitap, Hüseyin Mete GÜNDOĞDU'ya ait, Doç. Dr. Betül ZENGİN danışmanlığında hazırlanan, “Üniversitelerin Sağlık, Kültür ve Spor Daire Başkanları ve Spor Hizmetleri Şube Müdürlerinin, Liderlik Yönelimleri ve Spor Farkındalık Düzeyleri ile Üniversite Öğrencilerinin, Üniversite Spor Ortamı Algıları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi” isimli doktora tezinden türetilmiştir.

Üniversitelerde, Öğrencilerin Spor Ortamı Algılarını Etkileyen Faktörler
Hüseyin Mete GÜNDOĞDU

Genel Yayın Yönetmeni: Berkan Balpetek

Editör: Doç. Dr. Betül ZENGİN

Kapak ve Sayfa Tasarımı: Duvar Design

Baskı: Ekim 2025

Yayıncı Sertifika No: 49837

ISBN: 978-625-5698-60-5

© Duvar Yayınları

853 Sokak No:13 P.10 Kemeraltı-Konak/İzmir

Tel: 0 232 484 88 68

www.duvar yayinlari.com

duvarkitabevi@gmail.com

ÖZGEÇMİŞ

1994-2006 yılları arasında amatör ve profesyonel olarak çeşitli kulüplerde futbol oynadı. Kaptanı olduğu Ankara Kalaba Lisesi okul futbol takımı Türkiye’ de ilk 6 takım arasına girdi. MKE Ankaragücü Spor Kulübü ile PAF Ligi Türkiye 2. lîği ve DSGL Türkiye 3. lûğü yaşadı. 2007 yılında Gazi Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Yüksek Okulundan mezun oldu. 2008 yılında İzmir Foça Komando Tugayı, Subay/Astsubay futbol takımı antrenörü olarak, Güney Deniz Saha Futbol Turnuvası şampiyonluğu yaşadı. 2009 yılında KPSS sonucuna göre alanında ilk sıradan Bilecik Gençlik ve Spor İl Müdürlüğüne antrenör olarak atandı. Gençlik ve Spor İl Müdürlüğü bünyesinde çeşitli branşlarda antrenör olarak çalıştı. 2010 yılında Üniversitelerarası Futbol Müsabakalarında gurup 3. lûğü kupası ve 2011 yılında Üniversitelerarası Masa Tenisi Türkiye Şampiyonasında antrenör olarak kadınlarda Türkiye 9. luğunu elde etti. Bilecik Valiliğı tarafından 2012 yılında Spor ve Sicil Lisans Şube Müdürlüğü görevine vekaleten atandı. 2011-2015 yılları arasında Türkiye Okul Sporları Federasyonu (TOSF) İl Temsilciliğı görevini üstlendi.

2015 yılında Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi kuruml arası naklen atanarak Sağlık, Kültür ve Spor Daire Başkanlığı, Spor Hizmetleri Şube Müdürü olarak görevlendirildi. 2015-2019 yılları arasında Türkiye Herkes İçin Spor Federasyonu (HİS) İl Temsilciliğı görevlerini yürüttü. 2017 yılında Kütahya Dumlupınar Üniversitesinde Yüksek Lisans eğitimini tamamladı. 2018 yılında Muş Alparslan Üniversitesinde Öğretim Görevlisi olarak akademik hayatına başladı. 2019-2022 yılları arasında Meslek Yüksekokulu Müdür Yardımcısı olarak görev yaptı. Yüksekokul ve Spor Bilimleri Fakültesinde alanında birçok derse girdi. 2021 yılında Malatya İnönü Üniversitesinde Doktora eğitimine başladı, 2022 yılında yatay geçiş ile Kütahya Dumlupınar Üniversitesinde devam etti. 2022 yılında Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi Öğretim Görevlisi olarak geri döndü. Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi, futbol takımı antrenörü olarak 2023 yılında Marmara Bölge 2. lîğı, 2024 yılında Marmara Bölge Şampiyonluğu yaşadı ve Süper Lige Yükselme gurubunda mücadele etti. 2025 yılında ise İç Anadolu Bölge 2. lîğı başarılarını elde etti. Masa Tenisi 3. Kademe ve Futbol UEFA B antrenörlük belgelerinin yanı sıra Masa Tenisi, Basketbol ve Satranç İl Hakemliğı derecelerine sahiptir. Evli ve 1 çocuk sahibi olup, halen Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Bölüm Başkanlığında görev yapmaktadır.

ÖN SÖZ

Doktora eğitimim boyunca, bilgi ve deneyimleriyle bana yol göstererek bu tezin planlanması, hazırlanması ve ortaya çıkarılmasındaki baş mimar olan danışmanım; Sayın Doç. Dr. Betül ZENGİN' e, her zaman beni destekleyen ve yol gösteren Sayın Doç. Dr. Oğuzhan YÜKSEL, Doç. Dr. Zehra GÖZEL ve DPÜ Spor Bilimleri Fakültesi Dekanı Sayın Prof. Dr. Çetin ÖZDİLEK'e sonsuz bir minnet duygusu ile teşekkürlerimi sunuyorum.

Süreç içerisinde desteklerini esirgemeyen bütün hocalarıma, yöneticilerimize, üniversite çalışanları ve öğrencilerine, her zaman ve her şartta yanımda olan Sayın Prof. Dr. Raif ZİLELİ' ye sonsuz şükranlarımı sunuyorum.

Teşekkürlerin en büyüğü sevgili eşim Derya ve biricik kızımız Gülfem'e varlığınız gücüm, anlayışınız yoldaşım oldu. Birlikte sebat ettik ve birlikte başardık, bu süreçteki fedakârlıklarınız saymakla bitmez, sizi çok seviyorum.

İÇİNDEKİLER

ÖZGEÇMİŞ.....	iii
ÖNSÖZ	iv
TABLolar LİSTESİ	vii
KISALTMALAR.....	ix
GİRİŞ	1

BİRİNCİ BÖLÜM

GENEL BİLGİLER.....	7
1.1. Sağlık, Kültür Ve Spor Daire Başkanlığı (Sks).....	7
1.1.1. Sağlık Hizmetleri	9
1.1.2. Psikolojik Danışma ve Rehberlik Hizmetleri	10
1.1.3. Sosyal Hizmetler.....	10
1.1.4. Kültür Hizmetleri.....	11
1.1.5. Spor Hizmetleri.....	12
1.2. Üniversite Spor Ortamı.....	13
1.2.1. Spor Dersleri.....	14
1.2.2. Spor Tesisleri	14
1.2.3. Spor Takımları	15
1.3. Farkındalık	15
1.3.1. Spor Farkındalığı	17
1.4. Liderlik	18
1.4.1. Liderlik Kavramı	19
1.4.2. Lider Yöneticinin Özellikleri.....	20
1.4.3. Geleneksel Liderlik Kuramları	20
1.4.4. Çağdaş Liderlik Kuramları	22
1.4.5. Lider Davranış Biçimleri	23

İKİNCİ BÖLÜM

GEREÇ VE YÖNTEM.....	25
2.1. Araştırma Modeli	25
2.2. Araştırma Örneklemi.....	25
2.3. Araştırma Tekniği Ve Protokol.....	25

2.3.1. Kişisel Bilgi Formları	25
2.3.2. Veri Toplama Araçları	26
2.3.3. Veri Toplama Araçlarının Uygulanması	29
2.3.4. Verilerin Analizi.....	30

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

BULGULAR.....	31
3.1. Spor Farkındalık Düzeyine İlişkin Bulgular	31
3.2. Lider Davranış Biçimine İlişkin Bulgular	35
3.3. Üniversite Spor Ortamına İlişkin Bulgular	39

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER.....	46
4.1. Tartışma.....	46
4.2. Sonuç	50
4.3. Öneriler	51

KAYNAKÇA.....	53
----------------------	-----------

DİZİN.....	60
-------------------	-----------

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 2.1: Spor Farkındalığı Ölçeğinin (SFÖ) Alt Boyut ve Maddeleri.....	26
Tablo 2.2: Spor Farkındalığı Ölçeği (SFÖ) Cronbach Alfa Katsayıları.....	26
Tablo 2.3: Liderlik Davranış Ölçeğinin (LDÖ) Alt Boyut ve Maddeleri.....	27
Tablo 2.4: Liderlik Davranış Ölçeğinin (LDÖ) Cronbach Alfa Katsayıları.....	27
Tablo 2.5: Üniversite Spor Ortamı Ölçeği (ÜSOÖ) Alt Boyut ve Maddeleri	28
Tablo 2.6: Üniversite Spor Ortamı Ölçeği (ÜSOÖ) Cronbach Alfa Katsayıları.....	28
Tablo 3.1: SKS Daire Başkanları ve Spor Şube Müdürlerine Ait Demografik Özelliklerin Frekans Dağılımları	31
Tablo 3.2: SKS Daire Başkanları ve Spor Şube Müdürlerinin Üniversitelerine Göre Spor Farkındalık Düzeyi Ortalama Puanlarının Varyans Analizi.....	32
Tablo 3.3: SKS Daire Başkanları ve Spor Şube Müdürlerinin Görevlerine Göre Spor Farkındalık Düzeyi Ortalama Puanlarının Karşılaştırılması.....	33
Tablo 3.4: SKS Daire Başkanları ve Spor Şube Müdürlerinin Kadro Statülerine Göre Spor Farkındalık Düzeyi Ortalama Puanlarının Karşılaştırılması.....	33
Tablo 3.5: SKS Daire Başkanları ve Spor Şube Müdürlerinin Yaş Gruplarına Göre Spor Farkındalık Düzeyi Ortalama Puanlarının Varyans Analizi.....	33
Tablo 3.6: Üniversitelerde Her Yıl Düzenlenen Spor Faaliyeti Sayısına Göre Spor Farkındalık Düzeyi Ortalama Puanlarının Varyans Analizi.....	34
Tablo 3.7: Üniversitelere Göre SKS Daire Başkanları ve Spor Şube Müdürlerinin Spor Farkındalık Düzeyi Puan Ortalamaları.....	34
Tablo 3.8: SKS Çalışanlarına Ait Demografik Özelliklerin Frekans Dağılımları	35
Tablo 3.9: SKS Daire Başkanlarının Üniversite Değişkenine Göre Algılanan İş Gören Odaklı Lider Davranış Biçimi Ortalama Puanlarının Varyans Analizi	36
Tablo 3.10: SKS Daire Başkanlarının Üniversite Değişkenine Göre Algılanan Üretim Odaklı Lider Davranış Biçimi Ortalama Puanlarının Varyans Analizi.....	36
Tablo 3.11: SKS Daire Başkanlarının Üniversite Değişkenine Göre Algılanan Değişim Odaklı Lider Davranış Biçimi Ortalama Puanlarının Varyans Analizi.....	37

Tablo 3.12: SKS Daire Başkanlarının Algılanan Liderlik Davranış Biçimi Ortalama Puanlarının Üniversitelere Göre Dağılımları	38
Tablo 3.13: Üniversite Öğrencilerine Ait Demografik Özelliklerin Frekans Dağılımları	39
Tablo 3.14: Öğrencilerin Üniversitelerine Göre Spor Ortamı, Ortalama Puanlarının Varyans Analizi	40
Tablo 3.15: Öğrencilerin Cinsiyetlerine Göre Spor Ortamı, Ortalama Puanlarının Karşılaştırılması.....	40
Tablo 3.16: Öğrencilerin Spor Geçmişi Düzeyine Göre Spor Ortamı, Ortalama Puanlarının Varyans Analizi	41
Tablo 3.17: Öğrencilerin Spor Tesisi Kullanım Sıklığına Göre Spor Ortamı, Ortalama Puanlarının Varyans Analizi	41
Tablo 3.18: Öğrencilerin Başka Bir Üniversitede Öğrenim Görmek İster miydiniz? Sorusuna Verdikleri Cevaba Göre Spor Ortamı, Ortalama Puanlarının Karşılaştırılması.....	42
Tablo 3.19: Üniversitelerin Spor Ortamı ve Alt Boyutlarının Puan Ortalamaları	43
Tablo 3.20: Üniversite Spor Ortamını Etkileyen Faktörlere Yönelik Çoklu Regresyon Analizi	44
Tablo 3.21: Üniversite Spor Ortamının Yordayıcılarına İlişkin Hiyerarşik Regresyon Analizi	44

KISALTMALAR

AKÜ	Afyon Kocatepe Üniversitesi
BŞEÜ	Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi
DPT	Devlet Planlama Teşkilatı
DPÜ	Kütahya Dumlupınar Üniversitesi
DSGL	Deplasmanlı Süper Gençler Ligi
ESTÜ	Eskişehir Teknik Üniversitesi
HİS	Türkiye Herkes İçin Spor Federasyonu
KPSS	Kamu Personel Seçme Sınavı
LDÖ	Liderlik Davranış Ölçeği
MKE	Makine ve Kimya Endüstrisi Kurumu
PAF	Profesyonelliğe Aday Futbolcular Ligi
SFÖ	Spor Farkındalığı Ölçeği
SKS	Sağlık, Kültür ve Spor Daire Başkanlığı
TOSF	Türkiye Okul sporları Federasyonu
TÜİK	Türkiye İstatistik Kurumu
TÜSF	Türkiye Üniversite Sporları Federasyonu
UEFA	Avrupa Futbol Federasyonları Birliği
UÜ	Uşak Üniversitesi
ÜSOÖ	Üniversite Spor Ortamı Ölçeği
YÜ	Yalova Üniversitesi

GİRİŞ

Üniversiteler, yalnızca akademik bilgi aktarımının gerçekleştiği kurumlar olmanın ötesinde, bireylerin sosyal, kültürel ve fiziksel gelişimlerini destekleyen çok yönlü eğitim ortamlarıdır. Bu bağlamda üniversite yaşamının ayrılmaz bir parçası olan spor, öğrencilerin hem bireysel hem de toplumsal düzeyde gelişimlerine katkı sağlayan önemli bir faaliyettir. Spor, yalnızca fiziksel sağlığın korunması açısından değil, aynı zamanda disiplin, takım ruhu, liderlik, stres yönetimi ve özgüven gibi psikososyal becerilerin gelişimi açısından da üniversite öğrencileri için büyük önem taşımaktadır.

Üniversite öğrencileri için spor, akademik başarıyı destekleyen bir unsur olarak da değerlendirilmektedir. Düzenli olarak spor yapan bireylerin zihinsel performanslarının arttığı, ders başarısının yükseldiği ve stresle daha etkin başa çıkabildikleri çeşitli bilimsel araştırmalarla ortaya konmuştur. Ayrıca spor faaliyetlerine katılım, öğrencilerin sosyal çevrelerini genişletmelerine ve üniversiteye aidiyet duygusu geliştirmelerine olanak tanımaktadır. Özellikle farklı fakülte ve bölümlerden gelen öğrencilerin bir araya geldiği takım sporları, üniversite içinde dayanışmayı ve sosyal uyumu teşvik eden yapılar olarak öne çıkmaktadır (Şahan, 2008).

Ancak bu önemli işlevine rağmen, Türkiye'deki pek çok üniversitede spor ortamlarının yeterince gelişmiş olmadığı, altyapı eksiklikleri, yetersiz bütçe, katılım düşüklüğü ve bilinç düzeyindeki yetersizlikler nedeniyle öğrencilerin bu imkânlardan yeterince faydalanamadığı bilinmektedir. Pek çok üniversite, sporun eğitim sürecindeki önemini kabul etse de, buna dair gerekli bütçe ayırmakta ve altyapı geliştirmekte zorlanmaktadır. Üniversiteler, spor faaliyetlerini desteklemek için sponsorluk anlaşmaları yapabilir, öğrenciler için uygun fiyatlarla spor salonu üyelikleri veya ücretsiz etkinlikler sunabilirler. Ayrıca, sporun sadece elit düzeydeki öğrencilere değil, herkes için erişilebilir olmasını sağlamak amacıyla devlet destekli projeler ve teşvikler oluşturulabilir. Üniversite yönetimlerinin bu konuda daha aktif rol alarak, sporun her öğrencinin yaşam tarzının bir parçası haline gelmesi için gerekli politikaları geliştirmesi gerekmektedir (Nacar ve Devocioğlu, 2024).

Spor yöneticilerinin farkındalık düzeyleri, üniversite spor ortamının niteliği üzerinde doğrudan bir etkiye sahiptir. Spor yöneticilerinin, sporun sadece fiziksel bir aktivite değil, aynı zamanda psikolojik ve sosyal bir gelişim aracı olduğunun farkında olmaları, öğrencilerin sporla daha fazla ilişki kurmalarını teşvik edecektir. Bu farkındalık, aynı zamanda sporun öğrencilerin genel yaşam kalitesine, sosyal becerilerine ve akademik başarılarına katkı sağladığını anlayan liderlerin etkin yönetim becerileri geliştirmelerini sağlar. Bu bağlamda,

spor yöneticilerinin eğitimi ve bilinçlenmesi, üniversite sporunun kalitesini artırmada kritik bir rol oynar. Farkındalık düzeyi yüksek yöneticiler, öğrencilere yönelik spor aktivitelerinin çeşitlendirilmesi, öğrencilerin farklı spor dallarına yönlendirilmesi, sporun herkes için erişilebilir kılınması gibi stratejiler geliştirebilirler.

Üniversitelerdeki spor faaliyetlerinin düzenlenmesinden ve yönetilmesinden sorumlu olan Sağlık, Kültür ve Spor Daire Başkanlığı (SKS), üniversite sporunun temel işleyişini belirleyen birimlerden biridir. Bu başkanlık, sadece spor tesislerinin bakım ve organizasyonunu sağlamakla kalmaz, aynı zamanda öğrencilerin spora katılımını teşvik etmek, spor kültürünü geliştirmek ve öğrenci sağlığını iyileştirmek için gerekli stratejileri geliştiren bir yapı olarak öne çıkar. Üniversitelerde spor, bu dairenin vizyonu doğrultusunda organize edilir ve hem fiziki hem de sosyal altyapı ile desteklenir (Hacıcaferoğlu, Gündoğdu ve Hacıcaferoğlu, 2012).

Ancak bu sürecin etkin ve sürdürülebilir bir şekilde işleyebilmesi için sporun yönetiminde görev alan kişilerin, yani spor yöneticilerinin eğitimi ve farkındalığının yüksek olması gerekir. Üniversite sporunun yönetilmesinde, liderlik davranışlarının da büyük bir önemi vardır. Spor yöneticilerinin sergilediği liderlik tarzları, spor ortamının etkinliğini doğrudan etkileyebilir. Etkili liderler, sporun yalnızca fiziksel bir aktivite değil, aynı zamanda sosyal etkileşimi ve kişisel gelişimi destekleyen bir araç olduğunun bilincinde olan kişilerdir. Üniversite spor ortamının geliştirilmesi ve sürdürülebilir hale getirilmesi için yöneticilerin sahip olduğu liderlik özellikleri, çeşitli açılardan üniversite sporunun başarısını etkiler. Üniversitelerde sporun etkin yönetilebilmesi, yalnızca uygun altyapı ve fiziki koşulların sağlanmasıyla değil, aynı zamanda spor yöneticilerinin farkındalık düzeyleri ve liderlik becerileri ile doğrudan ilişkilidir. Sağlık, Kültür ve Spor Daire Başkanlığı'nın, spor organizasyonlarını sadece fiziksel bir faaliyet olarak değil, öğrencilerin sosyal ve psikolojik gelişimini destekleyen bir araç olarak görmesi gerekir. Spor yöneticilerinin sahip olduğu liderlik becerileri ve spor farkındalıkları, üniversite sporunun başarısı üzerinde belirleyici bir rol oynar. Bu bağlamda, yöneticilerin eğitimi ve bilinçli olması, üniversite spor ortamının daha verimli, kapsayıcı ve sürdürülebilir hale gelmesine katkı sağlayacaktır.

Araştırmanın Önemi

Üniversitelerin tanıtım videoları ve kılavuzlarındaki olmazsa olmazı olan yerleşkedeki spor tesis ve faaliyetleri bölümü beklide en renkli ve en ilgi çekici görselleri içermektedir. Öğrencilerin üniversite tercihlerini önemli ölçüde etkileyen faktörlerden birisi olan spor tesis ve etkinlikleri üzerinde kuşkusuz en

önemli yetki ve bütçe kalemine sahip olan Sağlık, Kültür ve Spor Daire Başkanlıkları, adından da anlaşılabilceği gibi birçok alanda sorumlu ve yetkili pozisyonadadır. Sağlık Hizmetleri, Psikolojik Danışma ve Rehberlik Hizmetleri, Sosyal Hizmetler, Kültürel Hizmetler, Beslenme Hizmetleri ve Spor Hizmetleri gibi alanlarda faaliyet gösteren daire başkanlığı şubelerinden, spor hizmetleri şubesi, başlı başına spesifik konular içeren ve alan bilgisi gerektiren bir şubedir.

Spor faaliyetlerinin planlanması, mevcut spor tesislerinin kullanım programlarının düzenlemesi, bakım ve onarımlarının aksatılmaması, ihtiyaçlar doğrultusunda doğru niteliklere sahip yeni spor tesislerinin üniversiteye kazandırılması ve tüm bu konularla ilgili spor bütçe ve imkanlarının doğru planlanarak verimli kullanılması gibi konularda spor hizmetleri şube müdürlüğü personelinin nitelik ve nicelik açısından doğru planlanması ile birlikte üniversitenin spor alanındaki akademik birimleri ile tam bir uyum ve koordinasyon içinde çalışmasını gerektirmektedir. Bu nedenle Sağlık, Kültür ve Spor Daire Başkanlarının ve Spor Hizmetleri Şube Müdürlerinin, Liderlik Yönelimleri ile birlikte, Spor Farkındalık Düzeylerinin de önemi ortaya çıkmaktadır. Tüm bu yönetim organizasyonun doğru niteliklere sahip yöneticiler ile birlikte işletilmesinin, üniversitelerin sportif başarılarına ve öğrencilerin yerleşke spor ortamı algıları üzerine etki edebileceği düşünülmektedir. Böylelikle üniversitelerimizin sportif tesis ve faaliyetleri bakımından daha ideal bir yapıya kavuşabileceği umulmaktadır.

Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı, üniversitelerin sportif faaliyetleri ve spor tesisleri ile ilgili yetki ve sorumluluğa sahip olan Sağlık, Kültür ve Spor Daire Başkanları ile Spor Hizmetleri Şube Müdürlerinin, algılanan liderlik yönelimleri ile spor farkındalık düzeylerinin, üniversite öğrencilerinin üniversite spor ortamı algıları üzerinde etkisinin olup olmadığı sorusuna yanıt aramaktır.

Problem Cümlesi

Bu araştırmanın problem cümlesi; Üniversitelerin SKS Daire Başkanları ve Spor Şube Müdürlerinin spor farkındalık düzeyleri ile algılanan liderlik davranış biçimlerinin, üniversite öğrencilerinin üniversite spor ortamı algıları üzerinde bir etkisi var mıdır? Bu problem cümlesini sistematik bir şekilde analiz etmek ve çözümünü kolaylaştırmak için aşağıdaki alt problemler geliştirilmiştir.

Alt Problemler

1. Üniversitelerin SKS Daire Başkanları ve Spor Şube Müdürlerinin spor farkındalık düzeyi ortalama puanları arasında fark var mıdır?
2. SKS Daire Başkanları ile Spor Şube Müdürlerinin spor farkındalık düzeyi ortalama puanları arasında fark var mıdır?
3. Kadro statülerine göre SKS Daire Başkanları ve Spor Şube Müdürlerinin spor farkındalık düzeyi ortalama puanları arasında fark var mıdır?
4. Yaş kategorilerine göre SKS Daire Başkanları ve Spor Şube Müdürlerinin spor farkındalık düzeyi ortalama puanları arasında fark var mıdır?
5. Üniversitelerin her yıl düzenlediği spor faaliyeti sayılarına göre SKS Daire Başkanları ve Spor Şube Müdürlerinin spor farkındalık düzeyi ortalama puanları arasında fark var mıdır?
6. Üniversitelerin SKS Daire Başkanlarının, iş gören odaklı lider davranış biçimi ortalama puanları arasında fark var mıdır?
7. Üniversitelerin SKS Daire Başkanlarının, üretim odaklı lider davranış biçimi ortalama puanları arasında fark var mıdır?
8. Üniversitelerin SKS Daire Başkanlarının, değişim odaklı lider davranış biçimi ortalama puanları arasında fark var mıdır?
9. Üniversitelerin algılanan spor ortamı, ortalama puanları arasında fark var mıdır?
10. Öğrencilerin cinsiyetlerine göre, algılanan spor ortamı ortalama puanları arasında fark var mıdır?
11. Öğrencilerin spor geçmişi düzeyine göre, algılanan spor ortamı ortalama puanları arasında fark var mıdır?
12. Öğrencilerin spor tesisi kullanım sıklığına göre, algılanan spor ortamı ortalama puanları arasında fark var mıdır?
13. Öğrencilerin başka bir üniversitede öğrenim görme isteklerine göre, algılanan spor ortamı ortalama puanları arasında fark var mıdır?
14. Üniversite spor ortamı toplam puanı üzerinde, SKS Daire Başkanları ve Spor Şube Müdürlerinin spor farkındalık düzeyi toplam puanının etkisi var mıdır?
15. Üniversite spor ortamı toplam puanı üzerinde, SKS Daire Başkanlarının algılanan liderlik davranış biçimi toplam puanının etkisi var mıdır?
16. Üniversite spor ortamı toplam puanı üzerinde, spor farkındalık düzeyi ile algılanan liderlik davranış biçimi puanlarının toplam etkisi var mıdır?

Hipotezler

1. Üniversitelerin SKS Daire Başkanları ve Spor Şube Müdürlerinin spor farkındalık düzeyi ortalama puanları arasında fark yoktur.
2. SKS Daire Başkanları ile Spor Şube Müdürlerinin spor farkındalık düzeyi ortalama puanları arasında fark yoktur.
3. Kadro statülerine göre SKS Daire Başkanları ve Spor Şube Müdürlerinin spor farkındalık düzeyi ortalama puanları arasında fark yoktur.
4. Yaş kategorilerine göre SKS Daire Başkanları ve Spor Şube Müdürlerinin spor farkındalık düzeyi ortalama puanları arasında fark yoktur.
5. Üniversitelerin her yıl düzenlediği spor faaliyeti sayılarına göre SKS Daire Başkanları ve Spor Şube Müdürlerinin spor farkındalık düzeyi ortalama puanları arasında fark yoktur.
6. Üniversitelerin SKS Daire Başkanlarının, iş gören odaklı lider davranış biçimi ortalama puanları arasında fark yoktur.
7. Üniversitelerin SKS Daire Başkanlarının, üretim odaklı lider davranış biçimi ortalama puanları arasında fark yoktur.
8. Üniversitelerin SKS Daire Başkanlarının, değişim odaklı lider davranış biçimi ortalama puanları arasında fark yoktur.
9. Üniversitelerin algılanan spor ortamı, ortalama puanları arasında fark yoktur.
10. Öğrencilerin cinsiyetlerine göre, algılanan spor ortamı ortalama puanları arasında fark yoktur.
11. Öğrencilerin spor geçmişi düzeyine göre, algılanan spor ortamı ortalama puanları arasında fark yoktur.
12. Öğrencilerin spor tesisi kullanım sıklığına göre, algılanan spor ortamı ortalama puanları arasında fark yoktur.
13. Öğrencilerin başka bir üniversitede öğrenim görme isteklerine göre, algılanan spor ortamı ortalama puanları arasında fark yoktur.
14. Üniversite spor ortamı toplam puanı üzerinde, SKS Daire Başkanları ve Spor Şube Müdürlerinin spor farkındalık düzeyi toplam puanının etkisi yoktur.
15. Üniversite spor ortamı toplam puanı üzerinde, SKS Daire Başkanlarının algılanan liderlik davranış biçimi toplam puanının etkisi yoktur.
16. Üniversite spor ortamı toplam puanı üzerinde, spor farkındalık düzeyi ile algılanan liderlik davranış biçimi puanlarının toplam etkisi yoktur.

Araştırmanın Varsayımları

- Araştırmaya katılan gönüllülerin ölçek sorularına samimi ve dürüst yanıtlar verdikleri varsayılmıştır.
- Araştırmada kullanılan ölçekler ile elde edilen verilerin araştırmanın amacına uygun olduğu varsayılmıştır.
- Araştırmada uygulanan istatistik yöntemlerinin ve değerlendirmelerin araştırma problemlerine yanıt verecek nitelikte olduğu varsayılmıştır.
- Araştırmanın yürütüldüğü zaman diliminde tüm katılımcılar için dışsal değişkenlerin etkisinin sınırlı olduğu varsayılmıştır.

Araştırmanın Sınırlılıkları

- Araştırma “Türkiye İstatistiki Bölge Birimleri Sınıflandırması” kapsamında belirlenen Kütahya Dumlupınar Üniversitesi, Afyon Kocatepe Üniversitesi, Uşak Üniversitesi, Yalova Üniversitesi, Eskişehir Teknik Üniversitesi ve Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi personel ve öğrencileri ile sınırlıdır.
- Araştırma Üniversite personel ve öğrencilerinin 2024-2025 eğitim öğretim yılı içerisinde yanıtladığı anket soruları ile sınırlıdır.
- Araştırmanın verilerinin güvenilirliği ankette yer alan sorularla ve sorulara verilen dürüst cevaplarla sınırlıdır.

BİRİNCİ BÖLÜM

GENEL BİLGİLER

1.1. Sağlık, Kültür Ve Spor Daire Başkanlığı (Sks)

Üniversitelerin Sağlık, Kültür ve Spor Daire Başkanlıkları, üniversite personel ve öğrencilerinin sosyal, kültürel danışma, rehberlik ve spor gibi muhtelif ihtiyaçlarını karşılamaya yönelik olarak hizmet veren, eğitim ve öğretimin desteklenmesi amacıyla ilgili alanlarda uygulama ve araştırmaların yapıldığı idari bir birimdir. Yükseköğretim kurumlarında faaliyet gösteren Sağlık, Kültür ve Spor Daire Başkanlıklarının örgütlenme yapısı, yönetim esasları, görev kapsamı ile personelin yetki ve sorumlulukları, 2880 sayılı Kanun ile değiştirilen Yükseköğretim Kanunu'nun 46. ve 47. maddeleri doğrultusunda hukuki bir çerçeveye kavuşturulmuştur (Hacıcaferoğlu, Gündoğdu ve Hacıcaferoğlu, 2012).

İlgili mevzuata göre, Sağlık, Kültür ve Spor İşleri Dairesi'nin amaçları; Yükseköğretim kurumları bünyesindeki personel ve öğrencilerin beden ve ruh sağlığını korumak, sağlıklı olmayan kişileri tedavi etmek ya da ettirmek, barınma, beslenme gibi ihtiyaçlarına yönelik çalışmalar yapmak. İlgi duydukları alanlara yönelik faaliyetler ile serbest zamanlarını değerlendirmek, yeni ilgi alanları kazanmalarına imkân sağlamak. Personel ve öğrencilere düzenli ve disiplinli çalışma, dinlenme ve eğlenme alışkanlıkları kazandırmaktır. Bu amaçlar doğrultusunda, öğretim faaliyetlerini destekler nitelikte olan ve eğitim faaliyetlerini kapsayan Sağlık, Kültür ve Spor Dairesinin düzenlediği etkinlikler; personel ve öğrencilerin çağın gerektirdiği donanımına sahip, sosyal gelişime açık, toplumsal olaylara duyarlı kişiler olarak yetiştirilmesi amacı doğrultusunda planlanarak uygulanmaktadır (Albay, 2022).

Sağlık, Kültür ve Spor Daire Başkanlıklarının kuruluş amaçları doğrultusunda genel olarak yerine getirmeleri gereken hizmetler şu şekildedir;

- Üniversite bünyesindeki bütün sağlık faaliyetlerinin yürütülmesi, sağlık merkezlerinin açılması, ayakta tedavi hizmetlerinin yetersiz kaldığı durumlarda ilgili sağlık kuruluşlarına sevkinin gerçekleştirilmesi,
- Kültürel, sanatsal ve sportif alanlarda sosyal sorumluluk ve toplumsal duyarlılık anlayışını destekleyici çeşitli faaliyetlerin hayata geçirilmesi,
- Üniversitelerarası spor faaliyetlerine, üniversite bünyesindeki öğrencilerin üniversitelerini temsilen katılımının sağlanması, Üniversite içerisinde öğrenci ve personellere yönelik birimler arası spor faaliyetlerinin organize edilmesi bu doğrultuda gerek çalışanların gerekse öğrencilerin beden sağlığının korunması ve gelişimsel süreçlerine destek olunması,

- Öğrencilere burs ve kredi imkanı sağlanması, beslenme, barınma gibi temel ihtiyaçlarını karşılamaya yönelik hizmetlerde bulunulması,
- Üniversite çatısı altındaki bireylere yönelik psikolojik danışmanlık ve rehberlik faaliyetlerinin yürütülmesi, bireylerin yaşamlarında karşılarına çıkan kişisel, ailevi ve toplumsal sorunların çözümünde rehberlik edilmesi,
- Hizmet alanına giren konularda araştırma ve geliştirme faaliyetlerinin desteklenmesi, alana hizmet edeceği düşünülen araştırma sonuçlarının ve materyallerinin yayınlanması,
- Üniversite çatısı altındaki bireylerin gelişimlerini sağlamak amacıyla hizmet içi eğitim, seminer, söyleşi, konferans gibi eğitici ve öğretici programların düzenlenmesi,
- Bütün bu hizmetlerin yerine getirilebilmesi için gerekli olan yemekhane, toplantı ve konferans salonları ile spor tesisleri gibi fiziki mekânların üniversiteye kazandırılması ve işletilmesi, bu doğrultuda üniversite iç ve dış paydaşları ile işbirliği içerisinde çalışılması olarak sıralanabilir (Yükseköğretim Kurumları Mediko-Sosyal Sağlık, Kültür ve Spor İşleri Dairesi Uygulama Yönetmeliği, 1984).

Üniversitelerden günümüzde beklenen, sosyal ve kültürel birikime sahip, etkili iletişim kurabilen ve takım çalışmasına yatkın, sorun değil sonuç odaklı ve gelişime açık olan bireyler yetiştirilmesidir. Bireyi hayata her yönüyle hazırlaması beklenen üniversitelerin, bireyleri elde ettiği bilgiyi kolayca kavrayabilen, işleyen, hayatında uygulayan ve değerlendiren kişiler olarak yetiştirmesi gerekmektedir. Kendini gerçekleştirmiş, öğretim faaliyetlerinin yanında eğitsel olarak desteklenen öğrencilerin iş ve özel hayatlarında daha donanımlı ve başarılı bireyler olacağı ve toplumsal gelişim sürecinin böylelikle mümkün olacağı bilinmektedir (Ağaoğlu ve Eker, 2006).

Bireylerin daha önce bilmediği, farklı alanlar ile üniversite bünyesinde gerçekleştirilen çeşitli faaliyetler aracılığı ile tanışması ve bu alanları tecrübe etmesi, gerek profesyonel hayatında, gerekse sosyal ortamlarda kendisini ifade edebilmesine yardımcı olacaktır. Böylelikle sosyal toplum içinde, kendisine kolaylıkla yer bulabilecek aynı zamanda ruhsal ve bedensel olarak sağlıklı bir birey haline gelip yaşam kalitesini artıracaktır. Bütün bu kazanımların özetinde üniversite süreci, sürekli ve kalıcı davranış biçimlerinin gerçekleştiği etkin bir süreçtir. Bu süreçteki pozitif kazanımlar kişiyi mutluluk ve başarıya ulaşmada bir adım ileriye taşıyacaktır. (Sivrikaya ve Şahin, 2019)

Üniversitelerde faaliyet gösteren ve alanında uzman personelden oluşan Sağlık, Kültür ve Spor Birimi, hem çalışanlar hem de öğrenciler açısından

kurum içinde vazgeçilmez bir konumdadır. Bu birimin sunduğu hizmetler doğrultusunda; entelektüel düzeyi yüksek, çevresine uyum sağlayabilen, kültürel açıdan donanımlı ve serbest zamanlarını etkin biçimde değerlendirebilen sağlıklı bireylerin bulunduğu bir üniversite ortamının oluşturulması büyük ölçüde Sağlık, Kültür ve Spor Daire Başkanlığı'na bağlı birimlerin sorumluluğundadır. (Ağaoğlu ve Eker, 2006).

Sağlık, Kültür ve Spor Daire Başkanlıklarının yerine getirmeleri gereken görevler ile ilgili iç yapılanması aşağıdaki hizmet birimlerini kapsamaktadır;

- Sağlık Hizmetleri,
- Psikolojik Danışma ve Rehberlik Hizmetleri,
- Sosyal Hizmetler,
- Kültürel Hizmetler,
- Spor Hizmetleri.

1.1.1. Sağlık Hizmetleri

Sağlıklı ve güvenli bir eğitim ortamının oluşturulması, yalnızca hayati bir gereklilik olmakla kalmaz; aynı zamanda öğrencilerin akademik başarıları açısından da temel bir ölçüttür. Dünya Sağlık Örgütü'nün tanımına göre sağlık, yalnızca hastalık ya da sakatlığın bulunmaması değil; fiziksel, ruhsal ve sosyal yönden tam bir iyilik hali olarak ifade edilmektedir. Bu çerçevede, Sağlık, Kültür ve Spor Daire Başkanlıkları bünyesinde yer alan "Sağlık Hizmetleri" başlığı altında, öğrencilerin bedensel ve ruhsal sağlıklarını korumaya ve geliştirmeye yönelik çeşitli hizmetlerin yerine getirilmesi gerekmektedir. Yükseköğretim kurumlarında sunulan sağlık hizmetleri, genellikle Mediko-Sosyal birimler kapsamında yer alan revirler, üniversite hastaneleri ve sağlık merkezleri aracılığıyla yürütülmektedir. Bu hizmetlerin etkin bir şekilde sağlanmasında görev alan insan kaynağını ise alanında uzman sağlık personeli oluşturmaktadır. Ayakta tedavi hizmetlerinin sunulduğu birimlerin yanı sıra, ihtiyaç duyulan durumlarda ve bu hizmetlerin yetersiz kaldığı vakalarda, öğrenci ve çalışanlar gerekli görülen yataklı sağlık kuruluşlarına sevk edilerek hem sağlıklarının korunması hem de tedavi süreçlerinin etkin biçimde sürdürülmesi hedeflenmektedir. İlgili yönetmeliğin 11. maddesinde belirtildiği üzere, Sağlık, Kültür ve Spor Daire Başkanlığı, üniversitenin tüm öğrencileri, çalışanları, emeklileri ve çalışanların bakmakla yükümlü oldukları bireyler için sağlık fişi düzenlemekle yükümlüdür. Üniversite bünyesindeki tüm öğrenciler, mevcut imkânlar çerçevesinde yılda en az bir kez zorunlu sağlık kontrolünden geçirilmelidir. Bu kontroller sonucunda elde edilen bulgular, bireysel sağlık fişlerine kaydedilmelidir. Ayrıca, gerekli görüldüğü durumlarda öğrencilere koruyucu aşılar uygulanmalı; öğrenciler ve üniversite personelinin sağlıklarını

korumaya yönelik olarak bilgi düzeylerini artıracak seminerler, konferanslar düzenlenmeli, eğitici materyaller (film, görsel, broşür vb.) aracılığıyla sağlıklı yaşam farkındalığı geliştirilmeye çalışılmalıdır. (Kesgin ve Topuzoğlu, 2006).

1.1.2. Psikolojik Danışma ve Rehberlik Hizmetleri

Bireylerin sağlıklı kişilik özellikleri geliştirebilmesi, kendisi ve çevresiyle uyumlu bir şekilde yaşam sürdürebilmesi, kişisel gelişimlerine katkı sağlayabilmesi ve psikolojik zorluklarla karşılaştıklarında yardım alabilmesi, çeşitli psikolojik destek hizmetleri ile mümkün olmaktadır. Psikolojik danışmanlık ve rehberlik, toplumun her alanında var olan önemli kavramlardır. İnsanlar, güvendikleri kişilerle duygusal ve psikolojik sıkıntılarını paylaşarak, sorunları hakkında yeni bilgiler edinir ve bu problemleri farklı bir perspektiften değerlendirme fırsatı bulurlar. Bu süreç, kişinin karşılaştığı sorunun daha önce fark etmediği yönlerini anlamasına yardımcı olabilir. Ancak unutulmamalıdır ki, bireyin düşüncelerine, davranışlarına ve yaşamına yön veren kararlar, tamamen kişinin kendi iradesine dayanmaktadır. SKS Daire Başkanlıklarında “Psikolojik Danışma ve Rehberlik Hizmetleri” başlığı altında toplanan, üniversitede bulunan öğrencilerin karşılaştıkları duygusal, sosyal, eğitime veya meslek ve iş seçimine dair sorunların çözüme kavuşmasında rehberlik edilmek üzere yapılan birtakım hizmetler vardır. Yükseköğretim Kurumları Mediko-Sosyal Sağlık, Kültür ve Spor İşleri Dairesi Uygulama Yönetmeliğinin 14. Maddesinde belirtilen bu hizmetler; Üniversiteye yeni başlayan öğrencilere, üniversite ortamı, kurallar, kampüs koşulları ve imkanları hakkında bilgilendirici olmak, öğrencinin yeni giriş yaptığı üniversite ortamına uyumu sağlayacak oryantasyon faaliyetlerini gerçekleştirmek. Öğrencilere seçtikleri mesleğe ve ilerideki imkânlarına dönük bilgilendirmeler yapmak ve onları çevredeki iş olanaklarından haberdar ederek mesleklerinin uygulama alanlarını tanımalarına destek olmak. Devlet ve özel kamu kurum kuruluşları ve yerel yönetimlerle iş birliği halinde öğrencilere istihdam imkanları oluşturmak, mezun öğrencilerin takibini gerçekleştirmek. Psikolojik problemleri ile mücadele eden öğrenciler ve çalışanlara, talep ve ihtiyaçları dahilinde kişisel veya grup halinde psikolojik danışma hizmeti vermek. Kişilerin yaşamlarını etkileyecek etkin kararlar vermesine, kendini daha net tanıması sürecine, çevresi ile daha etkili bir iletişim ağı oluşturmaya rehberlik etmektir (Parmaksız ve Gök, 2018).

1.1.3. Sosyal Hizmetler

Okul sosyal hizmetleri, öğrencilerin gelişim dönemleri, aile yapıları ve yaşam koşulları nedeniyle karşılaştıkları sorunların çözülmesi, ihtiyaç duydukları hizmetlere erişebilmeleri ve böylece eğitim süreçlerini başarılı bir

şekilde devam ettirebilmeleri amacıyla okullarda yürütülen önemli bir sosyal hizmet uygulama alanıdır. Sağlık, Kültür ve Spor Daire Başkanlıkları bünyesinde yer alan "Sosyal Hizmetler" başlığı altında, üniversite öğrencilerinin barınma, beslenme, burs ve kredi gibi temel yaşam ihtiyaçlarının karşılanması için gerekli hizmetlerin sunulması gerekmektedir. Bununla birlikte öğrencilerin ilgi alanlarına yönelik okuma salonları oluşturulması ve boş zamanlarını verimli bir şekilde değerlendirerek yeni bilgi ve beceriler kazanmalarına yardımcı olunması hedeflenmektedir. Yükseköğretim Kurumları Mediko-Sosyal Sağlık, Kültür ve Spor İşleri Dairesi Uygulama Yönetmeliği Madde 15'te belirtilen sosyal hizmetlerin bir parçası olarak, SKS Daire Başkanlığı, üniversiteye kayıtlı öğrencilerin konaklama, yeme-içme, burs ve kredi gibi temel yaşam ihtiyaçlarını karşılamak için gerekli uygulamaları gerçekleştirmekle sorumludur. Bu faaliyetleri destekleyen diğer kurum ve kuruluşlarla işbirliği yaparak, hizmetlerin aksamadan devam etmesini sağlamak ve üniversite bünyesindeki konaklama birimleri, kantin, kafeterya ve serbest zaman alanlarının verimli şekilde işlenmesini sağlamak amacıyla gereken ortamı oluşturmak temel hedeflerden biridir. Ayrıca, bilgi çağının gereksinimlerine uygun olarak, serbest okuma alanları oluşturarak öğrencilerin ilgi alanlarına uygun en doğru ve hızlı bilgiye ulaşmalarını sağlamak, yeni ilgi alanları geliştirmelerine destek olmak ve serbest zamanlarını değerlendirecekleri, gelişimlerine katkı sağlayacak ortamlar yaratmak da bu hizmetlerin bir parçasıdır. Çalışan ve öğrencilerin dönem arası, resmi tatil ve yaz tatillerinde dinlenme ve tatil yapabilecekleri noktalar kurmak veya bu hizmeti sağlayan kurum ve kuruluşlarla işbirliği yaparak bu ihtiyacın karşılanmasını sağlamak da SKS Daire Başkanlıklarının sorumlulukları arasında yer almaktadır. Yükseköğretim kurumu çatısı altında çalışan ve öğrencinin ulaştırma hizmetlerinde faydalanmasını sağlamak veya bu alanda etkin olan kurum ve kuruluşlarla işbirliği gerçekleştirerek, faaliyetin en doğru biçimde gerçekleştirilmesini sağlamaktır (Özbesler ve Duyan, 2010).

1.1.4. Kültür Hizmetleri

İnsanlık, yüzyıllar boyunca yaşamı daha anlamlı ve güzel hale getirmenin, karşılaşılan zorluklarla başa çıkmanın ve uygar bir toplumda birlik ve beraberliği sağlamanın en etkili yolunun kültür ve sanattan geçtiğini anlamıştır. Kültür, bir toplumun inançları, değerleri, davranışları, sanatları ve tarihi gibi özelliklerinin bir bütün olarak tanımlandığı kavramdır. Sanat ise insanların estetik değerleri yansıtmaya çalıştıkları, yaratıcı ve estetik bir ürün oluşturma sürecidir. SKS Daire Başkanlıklarında "Kültür Hizmetleri" başlığı altında toplanan, üniversite öğrencilerinin boş zamanlarını değerlendirerek yeni ilgi

alanları keşfetmeleri, öğrencilerin dinlenip eğlenebileceği ortamlar yaratılması ve bu alışkanlıkların kazandırılması amacıyla sağlanan hizmetler, üniversite yaşamının önemli bir parçasıdır. Yükseköğretim Kurumları Mediko-Sosyal Sağlık, Kültür ve Spor İşleri Dairesi Uygulama Yönetmeliği Madde 16'da belirtilen bu hizmetler, güzel sanatlar alanında sergiler düzenlemeyi, konserler, konferanslar, tiyatro gibi sanatsal ve kültürel etkinliklerin planlanıp uygulanmasını kapsamaktadır. Bu etkinlikler, aynı zamanda sivil toplum kuruluşları, kültür merkezleri, belediyeler, gösteri ve gösterim merkezleri, diğer üniversiteler ve çeşitli kurumlarla işbirliği yapılmasını sağlayarak öğrencilerin daha geniş bir sanatsal ve kültürel deneyim kazanmalarına olanak tanımaktadır. Bu süreç, öğrencilerin kişisel gelişimlerine önemli katkılar sunmaktadır. Bunun yanı sıra, öğrenci ve çalışanların serbest zamanlarını daha verimli kullanabilmeleri için ilgi duydukları alanlarda ve yeteneklerine uygun sanatsal ve kültürel faaliyetlere katılmaları teşvik edilmelidir. Heykel, el sanatları, halk oyunları, yöresel ve evrensel danslar, müzik gibi görsel ve işitsel sanat dallarındaki etkinliklere yönelik kurslar, seminerler, eğitimler, atölye çalışmaları ve çalışma grupları düzenlenmelidir. Bu sanatsal etkinlik gruplarının, üniversite içinde ve dışında düzenlenen dinletiler, gösteriler, konserler, sergiler ve söyleşiler gibi etkinliklere katılmaları sağlanarak, öğrencilere bu tür faaliyetlere dahil olma fırsatları sunulmalıdır (Yaldır, Koyuncuoğlu ve Demir, 2016).

1.1.5. Spor Hizmetleri

Spor faaliyetlerinin insanlar üzerindeki olumlu etkileri, tartışmasız bir gerçektir. Bu etkiler, birçok farklı faydayı da beraberinde getirir. Organların sağlıklı bir şekilde büyüüp gelişmesi, bedenin sağlıklı ve fit kalabilmesi için hareket etmek şarttır. Fiziksel aktivite ve spor, öğrencilerin bedensel, zihinsel, duygusal, sosyal ve ruhsal gelişimleri üzerinde önemli etkiler yaratmaktadır. SKS Daire Başkanlıklarında “Spor Hizmetleri” başlığı altında toplanan, üniversite öğrencilerinin beden sağlıklarını korumak ve geliştirmek, disiplinli çalışma alışkanlıkları kazandırmak, spora ilgi uyandırmak, enerjilerini bu olumlu yönde kullanmalarını sağlamak ve boş zamanlarını değerlendirebilecekleri bir spor dalında faaliyet göstermelerini teşvik etmek, Sağlık, Kültür ve Spor Daire Başkanlığının sunduğu hizmetlerin amaçlarındanıdır. Sağlık, Kültür ve Spor İşleri Dairesi Uygulama Yönetmeliği Madde 17'ye göre, üniversite bünyesinde spor faaliyetlerini organize etme görevi SKS Daire Başkanlığı'na verilmiştir. Bu çerçevede yürütülmesi gereken hizmetler; yükseköğretim kurumunda enstitüler, fakülteler, bölümler ve programlar arasında sportif karşılaşmalar düzenlemek, grup çalışmaları ile hem

Çalışanların hem de öğrencilerin beden sağlığını koruyarak gelişimlerini desteklemektir. Ayrıca, sportif topluluklar ve kulüpler kurarak üniversitenin sosyal ve kültürel ortamını zenginleştirmek de önemli hedeflerden biridir. Ulusal ve uluslararası federasyonlar, kurumlar ve kuruluşlarla işbirliği içinde çalışarak, sportif faaliyetlerin etkinliğini artırmak ve kültürler arası etkileşimi teşvik etmek, üniversite ğrencilerinin üniversitelerarası sportif etkinliklere katılımını sağlamak da SKS Daire Başkanlığının sorumluluğundadır. Yükseköğretim kurumunun sporla ilgili tüm donanım, malzeme, tesis ve alanlarının aktif bir şekilde kullanılmasını sağlamak, bu alanlarda hizmet veren personelin belirli bir plan dahilinde faaliyet göstermelerini sağlamak ve tüm süreçlerin merkezi bir noktadan kontrol edilmesi için gerekli düzenlemeleri yapmak da SKS Daire Başkanlığının sorumluluklarındandır (Eskiyecek, 2021).

1.2. Üniversite Spor Ortamı

Spor, bireylerin sadece fiziksel olarak rahatlamasını değil, aynı zamanda psikolojik açıdan da kendilerini iyi hissetmelerini sağlar. Sporla uğraşan bireyler, başarıya ulaşmanın verdiği hazla birlikte kendilerini daha mutlu ve tatmin olmuş hissederler. Günlük yaşamın sıradanlığı ve tekdüzeliği, spor aktiviteleriyle aşılabilir. Spor sayesinde bireyler; toplumu tanıma, kurallara uyum sağlama, gelenek ve görenekleri öğrenme, doğruyla yanlışı ayırt etme, başkalarına saygı duyma, başarıyı ve başarısızlığı kabullenme, öz güven geliştirme, sevinç ve üzüntü gibi temel sosyal ve duygusal beceriler kazanırlar (Sivri ve Özbek, 2023).

Teknolojik ilerlemeler, modern yaşamın yapısını önemli ölçüde değiştirmiş ve beraberinde fiziksel hareketsizlik gibi olumsuzluklar getirmiştir. Bu durum, sporun bireyler üzerindeki sosyalleştirici etkisini de zayıflatmıştır. Özellikle şehir yaşamı bireyleri giderek daha pasif hale getirmekte; spor ve fiziksel etkinliklere ayrılan zaman ve kaynaklar azalmaktadır. Bilgisayar başında uzun süre vakit geçirmek, televizyon izlemek gibi etkinlikler bireyleri durağan bir yaşam biçimine yönlendirmektedir. Buna karşın spor yapmak, bireyleri zararlı alışkanlıklardan uzak tutarak sosyal uyumu artırmakta ve sağlıklı bir yaşam tarzına katkı sağlamaktadır (Yıldız ve etin, 2018). Düzenli fiziksel aktivite, kalp-damar hastalıkları, diyabet, obezite, kanser türleri, hipertansiyon, kemik erimesi ve psikolojik rahatsızlıkların görülme riskini önemli ölçüde azaltır. Bunun yanı sıra, spor sağlıklı beden imajının oluşmasına da katkıda bulunur. Egzersize düzenli katılım, bireyin hem fiziksel hem de ruhsal sağlığını olumlu yönde etkileyerek öz güveni artırır, olumlu benlik algısı kazandırır ve stres, anksiyete, depresyon gibi sorunların azalmasına yardımcı olur (Bal ve Aras, 2020).

Üniversiteler yalnızca akademik bilgi üretiminin yapıldığı kurumlar değil, aynı zamanda sağlıklı bireylerin yetiştirildiği sosyal alanlardır. Bu nedenle, üniversite ortamında sportif faaliyetler önemli bir yer tutmaktadır. Spor, üniversite öğrencilerinin özgüven kazanmasını, öz denetim geliştirmesini, hızlı karar verebilmesini, dürüstlük ve haklarını koruma bilinci kazanmasını sağlar. Aynı zamanda bireyler kendi yeteneklerini tanıyarak becerilerini geliştirirler. Üniversitelerdeki spor faaliyetlerinden Sağlık, Kültür ve Spor Daire Başkanlıkları sorumludur. Bu birimler, üniversite personelinin ve öğrencilerin sağlığını korumak, spora olan ilgiyi artırmak ve bireylerin enerjilerini ilgi duydukları branşlarda değerlendirmeleri için gerekli fiziksel olanakları sunmakla yükümlüdür (Sivrikaya ve Pehlivan, 2015).

1.2.1. Spor Dersleri

Spor, eğitim sisteminin ayrılmaz bir parçası olarak, bireylerin fiziksel yeterliliklerini geliştirmelerine olanak tanırken aynı zamanda onların potansiyellerini gerçekleştirmelerine de yardımcı olur. Çağdaş eğitim anlayışı içerisinde spor, bireyin hem bedensel hem de zihinsel gelişimini destekleyen bir araç olarak konumlanır. Sporun eğitimdeki yeri yalnızca bireysel faydalarla sınırlı kalmayıp, aynı zamanda toplumsal gelişime ve ülke kalkınmasına katkı sunacak yaratıcı ve çözüm odaklı bireylerin yetişmesine olanak tanır. Özellikle üniversiteler, bireyleri iş yaşamına hazırlayan son eğitim basamağı olması nedeniyle spor eğitiminin daha yoğun şekilde yer aldığı ortamlardır. Üniversiteler, yalnızca meslek kazandıran değil, aynı zamanda özgün fikirler geliştirebilen ve kurumsal vizyonu ileri taşıyabilecek bireylerin yetiştiği yerler olmalıdır (Demirhan, 2002).

Üniversitelerde spor dersleri, eğitim programları içerisinde yer alan branş dersleri ile seçmeli ya da hobi niteliğindeki uygulamalı dersler şeklinde sunulmaktadır. Bunun dışında öğrencilerin akademik zamanları dışında bireysel ya da takımsal antrenmanlarla katıldıkları spor faaliyetleri de oldukça çeşitlidir. Bu çerçevede, üniversite programlarında yer alan spor branşı dersleri, hobi amaçlı uygulama dersleri, üniversite adına kurulan temsil takımlarının faaliyetleri, fakülte takımlarının çalışmaları, bireysel spor yapan öğrenciler için oluşturulan imkanlar ve sosyal sorumluluk projeleri kapsamında organize edilen sportif etkinlikler ders dışı spor faaliyetlerine örnek olarak gösterilebilir (Köse, 2013).

1.2.2. Spor Tesisleri

Spor tesisleri; kamu kurumları, yerel yönetimler veya özel sektör tarafından kurulan ve çeşitli spor etkinliklerine ev sahipliği yapan fiziksel yapılardır. Bu

tesisler bireylerin doğrudan katılım sağladığı sportif aktivitelerin yanı sıra dolaylı katılımlarla da sosyal fayda üretmektedir. Spor tesislerinin planlanması, kurulması, yönetilmesi ve tahsisıyla ilgili karar süreçlerinde farklı düzeyde kurumlar etkili olmaktadır. Bu kapsamda Gençlik ve Spor Bakanlığı, yerel yönetimler, spor federasyonları ve üniversite yönetimleri söz sahibidir. Üniversite bünyesindeki kararlar ise genellikle yönetim kurulu önerileri doğrultusunda rektörlük tarafından alınır (Ergin vd., 2011).

Tesisin planlanmasından hayata geçirilmesine kadar geçen süreçte etkili bir yönetim anlayışı benimsenmelidir. Ayrıca spor tesislerinin daha verimli ve yaygın kullanılabilmesi için ilgili tüm paydaşların –bakanlıklar, belediyeler, federasyonlar ve üniversiteler– görüşlerine başvurulmalıdır. Tesisin yapılacağı alan ile içinde sunulacak hizmetlerin, katılımcı bir yaklaşımla belirlenmesi, hem kaynakların etkin kullanımını sağlar hem de sporun toplumun geneline yayılmasına katkı sunar (Cengiz ve Taşmektepligil, 2016).

1.2.3. Spor Takımları

Üniversiteler, öğrencilerinin akademik zaman dışında da fiziksel ve sosyal olarak gelişimlerini desteklemek amacıyla çeşitli spor takımları oluşturur. Bu takımlar bazen fakülteler arası müsabakalar için kurulurken, bazen de Türkiye Üniversite Sporları Federasyonu (TÜSF) öncülüğünde düzenlenen ulusal ve uluslararası turnuvalarda üniversiteyi temsil etme amacı taşır. Üniversite spor takımları, Sağlık, Kültür ve Spor Dairesi Başkanlıkları tarafından tahsis edilen alanlarda antrenman yapar ve organizasyonlara katılır (Akgün, 2022).

Spor takımları sayesinde öğrenciler sporun birleştirici gücünü daha yakından deneyimler. Takım içinde bulunmak, bireylerin yeni arkadaşlıklar kurmalarını, sosyal çevrelerini genişletmelerini ve kendilerini ifade edebilecekleri bir ortam bulmalarını sağlar. Takım olgusu; ortak hedeflere sahip bireylerin bir araya gelerek kolektif bir yapının parçası haline gelmelerine olanak tanır. Bu süreçte bireyler, takım başarılarını kişisel başarıları olarak görmeye başlar ve takımın başarısı için maksimum çaba göstermeye eğilimli hale gelirler. Bu bağlamda takım üyelerinin ve onları destekleyen öğrencilerin üniversiteye olan aidiyet duyguları da artış gösterir (Sezer ve Durdubaş, 2023).

1.3. Farkındalık

Farkındalık, bireyin tutumlarını ve davranışlarını şekillendiren temel unsurlardan biridir. Aynı zamanda bireyin bu tutum ve davranışlarının düzeyini anlamaya yönelik bir kavram olarak değerlendirilir. Bir bireyin bir durumu fark edebilmesi için öncelikle o durumu algılaması gerekir; bu nedenle algı süreci, farkındalığın oluşmasında belirleyici bir rol oynar. Bu bağlamda algı ile

farkındalık birbirini tamamlayan ve birbirine bağılı süreçler olarak görülmektedir. Farkındalık, bireyin çevresinde meydana gelen olaylara karşı zihinsel olarak hazır bulunması ve dikkatini bu olaylara yönlendirmesi anlamına gelir. Kişi, çevresinde çeşitli farkındalık türlerine sahip olabilir ve bu farkındalıklar kapsamında kaygı, korku, heyecan gibi duygular hissedebilir (Deniz, Erus ve Büyükcebeci, 2017).

Birey mevcut duygularını tanımlayamadığında, bu olumsuz duygulardan uzak durmak adına çeşitli çabalar gösterebilir. Örneğin, korku veya yalnızlık hissinden kaçınmak için kişi bilinçli ya da bilinçsiz şekilde enerji harcayabilir. Farkındalık süreci hem bilişsel hem de duyuşsal yönleri içeren karmaşık bir yapıdadır. Kişi bir durumu fark ettiğinde, bu farkındalık doğrultusunda zihinsel şemalar geliştirebilir. Bu şemalar ise bireyin bilişsel gelişimini olumlu yönde etkileyerek, kendine, ailesine ve sosyal çevresine yönelik daha bilinçli bir bakış açısı kazanmasına yardımcı olur (Duman ve Yakar, 2017).

Birey bir davranışı gerçekleştirmeden önce durup düşünerek karar verir ve ardından harekete geçerse, bu durum onun farkındalığının yüksek olduğunu gösterebilir. Bu süreçte bireyin, çevreden çok kendi içsel tutumlarının etkisinde kaldığı görülmektedir. Böylece tutum ile davranış arasındaki ilişki daha da pekişir. Kişi, toplumun beklentilerine uyum sağladığında, davranışlarını bu doğrultuda düzenler; ancak kendi ilgi ve önceliklerine yönelirse tutumları daha etkili bir şekilde davranışlarına yansır. Özetle farkındalık; bireyin içinde bulunduğu çevre koşullarıyla bağlantılı olarak yaşadığı duygusal deneyimler karşısında geliştirdiği algısal süreçtir ve bu süreç, tutum ve davranışlar arasındaki ilişkiyi güçlendirebilir (Şahin ve Yeniçeri, 2015).

Araştırmalar, farkındalık düzeyindeki artışın tutum ve davranışlar arasındaki ilişkiyi olumlu yönde etkilediğini göstermektedir. Bireyin belli bir anda sahip olduğu farkındalık, onun genel farkındalık kapasitesinin yalnızca bir bölümünü oluşturur. Bir olaya odaklandığımızda, diğer olasılıkların farkına varamayabiliriz; bu nedenle farkındalık durumsal olarak sınırlı kalabilir. Aynı anda birçok şeye dikkat etmekte güçlük çekilebilir ve genellikle kişi bir konuya yoğunlaşmayı tercih eder. Ancak bu odaklanma sırasında bile farkındalık potansiyeli korunabilir. Kişinin seçim yaparken odaklandığı alan, farkındalığın kapsamını belirler. Özellikle stres altında ya da performans beklentisinin yüksek olduğu durumlarda bireyin dikkatini toplamak ve farkındalığını sürdürmek için daha fazla çaba göstermesi gerekebilir. Bu çaba zamanla, bazen farkında bile olunmadan, farkındalığın gelişmesine katkı sağlar. Artan farkındalık, stresle baş etme ve duygusal dengeyi sağlama konusunda önemli bir avantaj sunar. Sonuç olarak, farkındalık bireyin kişisel gelişimi, çevresiyle olan etkileşimi ve yaşam

kalitesi açısından kritik bir rol oynar. Kendini tanıyan birey, hayatının direksiyonuna geçerek daha sağlıklı bir şekilde yol alabilir (Yalçınkaya, 2010).

1.3.1. Spor Farkındalığı

Spor farkındalığı; bireylerin sporun hem bireysel hem de toplumsal yararlarını öğrenmesi, bu kazanımları farklı alanlarla ilişkilendirmesi, yaşamına uygulaması ve çevresindekileri bu konuda bilinçlendirmesi olarak tanımlanabilir. Günümüzde dünya genelinde çeşitli faktörlere bağlı olarak hareketsiz yaşam biçimi yaygınlaşmaktadır. Bu durum, hem birey sağlığına hem de toplumsal refaha ve ekonomik yapıya olumsuz yansımalar doğurabilir. Bu olumsuzlukları önlemede ve daha sağlıklı bir toplum inşa etmede sürdürülebilir ve ekonomik bir çözüm yolu olarak spor öne çıkmaktadır. Sporun insan yaşamındaki önemi gün geçtikçe artmakta, bu nedenle toplumun spor konusunda bilgi düzeyinin yükseltilmesi zorunlu hale gelmektedir. Sporun bireylerin yaşamına entegre edilmesi, spor bilincinin geliştirilmesi ve bu alanda beklenen tutumların yerleşmesi açısından spor önemli bir toplumsal araçtır (Ergül, Tınaz ve Ertaç, 2016).

Beden eğitimi ve sporla ilgili ilgi ve bilgi düzeyinin artırılması gerekmektedir. Bu doğrultuda oluşturulan farkındalık, toplumun geleceği açısından kritik bir rol oynar. Spor ve beden eğitimi farkındalığı, bireyin hem bilişsel hem duyuşsal hem de psikomotor becerilerini kapsar. Kişinin düşünme, karar verme, problem çözme ve hafıza gibi zihinsel işlevlerinin yanı sıra duygusal durumunun ve fiziksel yetilerinin farkında olması, bu alandaki farkındalığın temelidir. Bu farkındalık, bireyin çevresiyle olan etkileşiminde duyularını etkili biçimde kullanmasına olanak tanır (Uyar ve Sunay, 2020).

Spor farkındalığı, bireyin çeşitli becerileri daha hızlı ve etkili bir şekilde kazanmasına katkı sağlayabilir. Sporcuların bu farkındalık sayesinde daha kontrollü hareket ettikleri, çevreye daha kolay uyum sağladıkları ve dikkatlerini daha iyi yönlendirdikleri gözlemlenebilir. Spor yapan bir birey, fiziksel kapasitesini tanıdıkça sporun faydalarının bilincine varır. Bu farkındalık, bireyin hedeflerine ulaşmak için daha düzenli ve özverili bir şekilde çalışmasına zemin hazırlar (Vural ve Okan, 2021). Ayrıca başarılı olma potansiyelini fark eden sporcular, bu disiplini çevrelerindeki bireylere de aktarabilirler. Ancak antrenman sürecinde karşılaşılan zorluklar ya da psikolojik baskılar, bazı bireylerde spordan uzaklaşma eğilimi yaratabilir. Özellikle başarısızlık veya hayal kırıklığı gibi durumlar zihinsel olarak yıpratıcı olabilir (Yetiş, Aytaç ve Gündoğdu, 2022).

Farkındalık, sporcuların karşılaştıkları stresle baş etmelerine, olumsuz düşüncelerini dönüştürmelerine ve dikkatlerini bozan etkenlere farklı tepkiler

verebilmelerine yardımcı olabilir. Sporda başarının elde edilmesi için önemli olan noktalardan biri, bireyin farkındalık düzeyi ve dikkat becerisidir. Çevresinde olup biteni algılayabilen birey, yaşanabilecek olumsuzluklara karşı hazırlıklı olabilir ve bilinçli tepkiler geliştirebilir. Spor yapan kişiler, çoğu zaman zihinsel tepkilerini oluşturmadan önce nasıl davranacaklarına dair bir plan geliştirirler. Bu planlama süreci, spor performanslarının gelişmesinde ve daha başarılı sonuçlar almalarında etkili olur (Altınışik, İlhan ve Kurtipek, 2021).

Genel olarak, toplumda spor bilincinin artması; bireylerin zihinsel, bedensel, sosyal ve sağlık yönünden gelişmesini desteklemektedir. Ülkemizde bu farkındalığın oluşturulabilmesi adına, sporun daha yaygın hale getirilmesi gerekmektedir. Sporun kişinin yaşamında, sosyal çevresinde ve mesleki alanındaki etkilerinin kavranması, spor farkındalığının gelişimini destekleyen temel unsurlardandır (Demirtaş ve Demirel, 2024).

1.4. Liderlik

Liderlik olgusu, tarihsel süreç içerisinde farklı disiplinlerce çeşitli şekillerde tanımlanmıştır. Lider olarak kabul edilen bireylerin ortak nitelikleri ise bu tanımlamalar doğrultusunda yapılan bilimsel araştırmalarla belirlenmiştir. Literatürde, liderlik yetilerinin doğuştan gelen özelliklerle belirlendiğini ileri süren yaklaşımların yanı sıra, liderliğin sonradan öğrenilebilen ve geliştirilebilen bir beceri olduğunu savunan görüşler de bulunmaktadır. Genel bir ifadeyle liderlik; bireyleri etkileyerek belirli hedefler doğrultusunda yönlendirme ve bu süreçte onları harekete geçirme yeteneği olarak tanımlanmaktadır (Deveshwar & Aneja, 2014).

Liderlik, bir yönüyle kalıtsal ve genetik faktörlerle ilişkilendirilebilmekle birlikte; bireyin yaşam boyu edindiği deneyimler, içinde bulunduğu çevresel koşullar ve kişilik özellikleri ile de şekillenebilen dinamik bir süreçtir. Bu bağlamda liderlik, yalnızca doğuştan gelen yetilerle açıklanamaz; aynı zamanda öğrenilen ve geliştirilebilen bir beceri olarak da değerlendirilmelidir. Liderlik; bireyin, çoğu kişinin fark edemediği fırsatları öngörebilme ve bu fırsatları örgütsel yarar doğrultusunda değerlendirme kapasitesi olarak tanımlanabilir. Bunun yanı sıra, başkalarını etkileme gücüne sahip olmak ve ortak bir vizyon doğrultusunda bireyleri motive ederek istekli bir şekilde çalışmalarını sağlamak liderliğin temel unsurlarındandır. Etkili bir lider, vizyon sahibi olmanın yanı sıra; belirlenen amaçların farkında olan, bu hedefleri örgüt üyelerine benimsetmeye yönelik tutum sergileyen ve yeniliğe açık birey olarak tanımlanabilir (Dhammika, 2014; Owens & Valesky, 2007).

1.4.1. Liderlik Kavramı

Sanayi Devrimi ile birlikte ekonomik yapıda köklü dönüşümler meydana gelmiş ve bu durum, ekonomik faaliyetlerin etkin bir biçimde yönetilmesini zorunlu kılmıştır. Tarihsel süreç içerisinde, toplumsal ve çevresel koşulların değişimine bağlı olarak liderlik davranışlarında farklılıklar gözlemlenmiştir. Bu değişkenlik, liderlik olgusunun kapsamı ve anlama biçimlerinin de zaman içerisinde dönüşüm geçirdiğini ortaya koymaktadır. Hem bireysel özelliklerdeki değişim hem de çevresel faktörlerin farklılaşması neticesinde, geçmiş dönemlerde etkili olan liderlik modelleri işlevselliğini yitirmiş; yerini, çağın gerekliliklerine yanıt verebilecek nitelikteki yeni liderlik yaklaşımlarına bırakmıştır (Küçüközkan, 2015).

Lider, örgütsel hedefler doğrultusunda astlarını yönlendiren, onları etkileyen ve sürece rehberlik eden kişidir. Liderlik ise belirli koşullar altında, bireysel ya da grup hedeflerine ulaşmak amacıyla liderin astlarının davranışlarını etkileme ve harekete geçirme süreci olarak tanımlanabilir. Lider figürüne ilişkin yapılan değerlendirmelerde, etkili liderliğin temelinde takipçileri ikna etme ve onları ortak bir amaç etrafında toplama gücünün yer aldığı görülmektedir. Farklı liderlik yaklaşımlarına bakıldığında, liderliğin yalnızca yön verme ve yönlendirme değil; aynı zamanda bireyleri amaçlara ulaştırma sürecinde rehberlik etme işlevini de içerdiği anlaşılmaktadır (Yeşil, 2016).

Farklı disiplinlerde çeşitli liderlik tanımları yapılmış olsa da, bu tanımların ortak paydasının “etki gücü” olduğu söylenebilir. Etkili bir lider; toplumsal ve çevresel duyarlılığa sahip, içinde bulunduğu grubun bireysel niteliklerini tanıyan ve yüksek düzeyde ikna kabiliyeti olan bir kişi olarak tanımlanabilir. Liderlik, temelde bir beceri olarak değerlendirilmekte; bu becerinin içeriğini ise liderin taleplerini başkalarına etkili bir şekilde aktarabilmesi, bireylerin güven ve saygısını kazanarak onlarla sürdürülebilir bir bağlılık ilişkisi kurabilmesi oluşturmaktadır. Liderlik aynı zamanda sosyal bir etkileşim sürecidir; dolayısıyla bir insan topluluğu olmaksızın liderlikten söz etmek mümkün değildir (Demir Uslu, 2011).

Paylaşım, insan olmanın temel bir özelliği olarak değerlendirilmektedir ve bu bağlamda lider de, doğal olarak bir paylaşım ağının etkin bir üyesi konumundadır. Lider kişi, sahip olduğu kaynakları verimli bir şekilde kullanarak iş performansını artıran ve istenilen sonuçları elde edebilen bireydir. Örgütsel düzeyde lider, yönetsel sorumluluğu üstlenen, görev alanına ilişkin uzmanlık ve beceriye sahip olan; aynı zamanda modern ve etkili yönetim anlayışıyla kaynakların rasyonel biçimde değerlendirilmesini sağlayan kişidir. Liderlik denildiğinde, analitik ve sentezleyici düşünme yetkinliğine sahip, düşüncelerini açık ve etkili biçimde aktarabilen, yüksek empati düzeyi ve

sağduyulu yaklaşımı ile dikkat çeken, hedef odaklı bireyler akla gelmektedir (Kalshoven, Den Hartog & De Hoogh, 2011).

Lider olarak tanımlanan bireyleri diğer kişilerden ayırt eden bazı temel nitelikler bulunmaktadır. Bu bağlamda dört ortak özellik öne çıkmaktadır: Duygularını ve davranışlarını denetleyebilme becerisi, etkili iletişim kurma yeteneği, mesleki yeterlilik ve uzmanlık düzeyi ile gelişmiş liderlik becerilerine sahip olma. Öte yandan, liderlikten ve liderlik sürecinden söz edilebilmesi için bazı temel unsurların varlığı zorunludur. Bu unsurlar; belirlenmiş bir amaç, örgütsel yapı ve uygun bir çevresel ortamdır. Bu üç unsurun yokluğu, liderlik olgusunun ortaya çıkmasını olanaksız kılmaktadır (Resick, vd., 2006).

1.4.2. Lider Yöneticinin Özellikleri

Liderin grup üyeleri üzerindeki otoritesini sağlayabilmesi ve sistemin düzenli bir şekilde ilerleyebilmesi için belirli niteliklere sahip olması gerekmektedir. Liderler, öncelikle kendi kendilerini yönlendirebilen kişilerdir. Hedeflerine olan adanmışlıkları tamdır ve bu doğrultuda risk ve sorumluluk üstlenmekten çekinmezler. Başarı odaklıdır, istek ve arzularında istikrarlı bir tutum sergilerler. Kriz yönetiminde sakin ve pozitif bir yaklaşım sergileyerek, enerjik bir yapıya sahip olurlar. İş ve amaç birliği oluşturdukları grup üyelerini tanır, onlarla yakın ilişkiler kurar ve başarılarında onları onurlandırarak destekler, gelişimi herkes için ön planda tutarlar. Ahlaklı, inançlı ve güçlü kişilik özelliklerine sahip olan liderler, hal ve tavırlarıyla rol model olurlar. Aynı zamanda güçlü iletişim becerilerine sahip olup, hitabetleri ve ikna kabiliyetleriyle insanları belirli amaçlar doğrultusunda güdüleme yeteneğine sahiptirler. Liderlik, takipçilerini kendisinin izinden gitmeye yönlendirebilme yeteneğini içerir; lider, güvenilir kişilik özellikleri sergileyerek, duygusal bağ kurar ve gönülleri kazanır. Ayrıca, gelişime açık olmaları da onları diğer bireylerden ayıran önemli bir özelliktir. Bir liderin en etkin özelliği, arkasından kitlesini sürükleyebilmesidir. Liderlerin, gönüllü takipçileri olmadan tam anlamıyla liderlikten söz edilemez (Diş ve Akbaşlı, 2019).

1.4.3. Geleneksel Liderlik Kuramları

1.4.3.1. Büyük Adam Teorisi

Liderlik üzerine yapılan ilk kuramsal çalışmalar, 20. yüzyılın ortalarına doğru başlamış ve bu süreçte liderliğin, olağanüstü bireylerin etkisiyle şekillendiği düşüncesi öne çıkmıştır. Büyük Adam Teorisi, liderliğin doğuştan gelen bazı niteliklere sahip kişiler tarafından gerçekleştirilebileceğini savunur. Bu teoriye göre, tarih boyunca toplumu etkileyen liderler, sahip oldukları üstün vasıflar sayesinde ön plana çıkmışlardır. Bu anlayışa göre liderler; kahraman,

rehber veya kurtarıcı kimliğiyle toplumu yönlendiren kişilerdir. Ancak bu yaklaşım, liderliği yalnızca bireysel yeteneklere indirgemesi, takipçilerin ve çevresel koşulların rolünü göz ardı etmesi nedeniyle eleştirilmiştir. Günümüzde daha çağdaş liderlik yaklaşımları, liderliğin yalnızca bireysel becerilerle açıklanamayacağını, çevresel etkenlerin ve takipçilerle kurulan etkileşimin de sürecin önemli bileşenleri olduğunu vurgular (Örsal, 2023).

1.4.3.2. Özellikler Kuramı

Özellikler teorisi, liderlik araştırmalarının ilk dönemlerine damgasını vuran yaklaşımlardan biridir. Bu kuram, bireyin doğuştan getirdiği veya zamanla kazandığı bazı özelliklerin liderlik sürecine nasıl etki ettiğini açıklamaya çalışır. "Lider doğulur" anlayışına dayanan bu yaklaşımda, etkili liderlerin sahip olduğu temel özelliklerin neler olduğu araştırılmış; özellikle zeka, fiziksel görünüm, özgüven ve sosyal güç gibi faktörler öne çıkarılmıştır. Ancak zaman içinde, liderlik başarısının yalnızca bireysel niteliklerle açıklanamayacağı; bağlamın, çevrenin ve davranışsal unsurların da önemli olduğu anlaşılmıştır. Bu görüş, liderliği daha geniş bir perspektiften değerlendiren davranışsal kuramların gelişmesini beraberinde getirmiştir (Çakal, 2024).

1.4.3.3. Davranışsal Kuram

Bu kuram, liderliğin yalnızca bireysel niteliklere bağlı olmadığını; liderin sergilediği davranışların da liderlik başarısında belirleyici bir rol oynadığını öne sürer. Liderliğin etkili olabilmesi için belirli davranışların öğrenilip uygulanması gerektiği savunulur. Yapılan araştırmalar, başarılı liderlerin tutum ve davranışlarının diğerlerinden ayrıştığını ortaya koymuştur. Bu kuramda, liderin iletişim biçimi, hedef belirleme süreci, planlama ve kontrol gibi davranışsal özellikleri ön plana çıkar. Davranışsal liderlik anlayışı, özellikler teorisinin sınırlılıklarını aşmayı hedeflemiş ve liderliğin öğrenilebilen bir süreç olduğunu ortaya koymuştur (Demir, Yılmaz ve Çevirgen, 2010).

1.4.3.4. Durumsallık Kuramı

Önceki kuramların liderliği yalnızca bireyin özellikleri ya da davranışlarıyla açıklaması yetersiz görülmeye başlandığında, liderliğin bağlamsal koşullara göre şekillendiğini savunan durumsal yaklaşımlar ön plana çıkmıştır. Bu yaklaşıma göre, etkili liderlik, belirli bir duruma en uygun davranış biçiminin sergilenmesiyle mümkündür. Liderin başarısı, içinde bulunduğu ortamla ne derece uyumlu davrandığına bağlıdır. Durumsal liderlik anlayışı, liderliğin sabit değil; aksine esnek ve koşullara bağlı olarak değişkenlik gösteren bir süreç

olduğunu vurgular. Bu yaklaşım, liderliği daha bütüncül bir çerçevede değerlendirme imkânı sunar (Öztürk, 2016).

1.4.4. Çağdaş Liderlik Kuramları

1.4.4.1. Lider-Üye Etkileşimi Kuramı

Lider-Üye Etkileşimi Teorisi, son yıllarda liderlik alanında dikkate değer bir yer edinmiş ve özellikle lider ile astları arasındaki ilişkilerin niteliğini ön plana çıkaran çalışmalara ilham vermiştir. Bu teori, liderin tüm ekip üyelerine aynı şekilde yaklaşmadığını ve her çalışanla farklı bir ilişki düzeyi kurduğunu savunur. Böylelikle, liderin astlarıyla kurduğu iletişim biçimi, bu bireysel ilişkiler temelinde şekillenir. Etkili iletişim, hem bireylerin hem de kurumun başarısında önemli bir rol oynamaktadır. Ayrıca, karar alma süreçlerine katılımı, lider ile çalışanlar arasındaki güvene dayalı iş birliği oldukça belirleyici olmaktadır. Bu teori, liderliği yalnızca bireysel niteliklere değil, aynı zamanda kurulan etkileşimlerin kalitesine dayalı olarak değerlendirmektedir. Böylece liderin, her bir çalışana özel iletişim ve yönetim stratejileri geliştirerek daha etkin bir liderlik sergilemesi mümkün hale gelir (Erçetin ve Özkan, 2016).

1.4.4.2. Karizmatik Liderlik Kuramı

Karizmatik liderler, genellikle iddialı duruşları, yüksek özgüvenleri ve mevcut düzene karşı yenilikçi yaklaşımlarıyla dikkat çekerler. Bu tür liderler, vizyoner nitelikleriyle çevrelerindeki etkileyerek onları belirlenen hedeflere yönlendirebilirler. Takipçileri, karizmatik liderlerinin özelliklerini örnek alır ve bu liderlerle güçlü bir duygusal bağ kurar. Özellikle belirsizlik ya da kriz dönemlerinde karizmatik liderler ön plana çıkarak, topluluğa yön ve cesaret kazandırır. Bu liderliğin gücü yalnızca bireysel karizmadan değil; aynı zamanda sunulan vizyon ve bu vizyona ulaşmak için yapılan fedakârlıklardan da kaynaklanır. Karizmatik liderler, alışılmışın dışında düşünme biçimleriyle mevcut yapıyı dönüştürmeye açık olduklarından, değişim süreçlerinde büyük bir etki yaratırlar (Günçavdı, 2017).

1.4.4.3. Dönüşümcü Liderlik Kuramı

Dönüşümcü liderlik, günümüz yönetim anlayışında oldukça güçlü bir konuma sahiptir. Bu liderlik modeli, yalnızca mevcut durumu geliştirmekle kalmaz; aynı zamanda sistematik ve köklü değişimleri gerçekleştirme hedefi taşır. "Dönüştürmek" terimi, radikal değişim ve yeniden yapılandırmayı ifade eder. Bu liderlik tarzı, çalışanların motivasyonunu artırmak, onların gelişimini desteklemek ve kurumsal performansı yükseltmek amacıyla uygulanan etkili bir yaklaşımdır. Dönüşümcü liderler, ekip üyelerinin ortak çıkarlarını ön plana

olarak onları daha büyük hedefler doğrultusunda motive ederler. Bu bağlamda, dönüşümcü liderlik, çalışan memnuniyeti ve iş performansı ile doğrudan ilişkilidir. Lider, bireysel ilham verme gücüyle çalışanlarını harekete geçirir ve kurumda uzun vadeli değişimlerin öncüsü olur (Mansurova ve Güney, 2018).

1.4.4.4. Entelektüel Liderlik Kuramı

Entelektüel liderlik, liderin geniş bir perspektifle düşünerek, belirsizliklerle dolu bir dünyada geleceğe yönelik fırsatları değerlendirme becerisiyle tanımlanır. Bu liderlik tarzı, yaratıcılığın ve yenilikçi düşüncenin teşvik edildiği bir yaklaşımı benimser. Entelektüel liderler, farklı bakış açılarını bir araya getirerek özgün çözümler geliştirme konusunda oldukça etkilidir. Bu liderlik anlayışı, yalnızca geleneksel yöntemleri uygulamakla sınırlı kalmaz; aynı zamanda bilgiye, mantığa ve vizyona dayalı liderlik yapar. Çeşitli sosyal gruplarla etkili bir biçimde çalışabilen entelektüel liderler, farklılıkları bir sorun olarak değil, bir zenginlik kaynağı olarak görürler. Hem bireyler arası uyumu sağlama hem de ortak amaçlara ulaşma noktasında güçlü bir birleştirici rol oynarlar. Bu liderlik tipi, akıl ve duyguyu dengeli biçimde kullanarak, çalışanları üzerinde hem rasyonel hem de duygusal etki yaratır (Ataş, 2016).

1.4.4.5. Hizmetkâr Liderlik Kuramı

Hizmetkâr liderlik, liderin öncelikle kendi çıkarlarından feragat ederek hizmet ettiği topluluğun ihtiyaçlarını öncelemesini esas alan bir yaklaşımdır. Bu modelde, liderin temel görevi, çalışanlarının gelişimine katkıda bulunmak ve onların refahını sağlamaktır. Hizmetkâr liderler, kişisel kazançtan ziyade örgütsel amaçlara ulaşmayı temel hedef olarak benimserler. Bu yaklaşım, liderlik sürecinde fedakârlığın ve sadakatin ön planda olduğu bir değer sistemine dayanır. Liderin, çalışanlarıyla güvene dayalı bir ilişki kurması ve onların hem bireysel hem de mesleki anlamda gelişimlerini desteklemesi esastır. Etkili bir hizmetkâr lider, hem etik değerlere uygun davranır hem de hizmet ettiği kişilere ilham verir. Böylelikle, hizmetkâr liderlik sadece yönetsel bir tercih değil; aynı zamanda bir yaşam ve liderlik felsefesi olarak karşımıza çıkar (Yolcu ve Ozan, 2024).

1.4.5. Lider Davranış Biçimleri

1.4.5.1. İş Gören Odaklı Lider

İş Gören Odaklı Liderler; astları ile onların da hoşuna gidecek iyi ilişkiler geliştirmeye odaklı liderlerdir. Bu sınıflandırmaya dâhil olan liderler; astları ile iyi ilişki temelinde karşılıklı güvenin ve iletişimin yüksek olduğu bir bağ kurmaktadır. İş gören odaklı liderler için çalışanların sosyal ve duygusal

ihtiyaçlarının karşılanması çok önemlidir. İş görenler ile liderin arasındaki bu güçlü iletişim ve güven duygusu, ekip ruhunun oluşmasına böylelikle karşılaşılabilecek herhangi bir problem yada şikâyet durumunda iş görenlerin, liderlerinin yanında olmasına, sorunların tespiti ve çözümü için ekstra çaba sarf etmesine katkı sağlamaktadır (Özdevecioğlu ve Kanıgür, 2009; Jones & George, 2012).

1.4.5.2. Üretim Odaklı Lider

Üretim Odaklı Liderler; Yapılması gereken görevleri önceleme, görevin yapılması için çalışanlar üzerinde baskı uygulama, görevin yapıp yapılmadığını sıklıkla denetleme, ilişkilerden çok ilkelere yoğunlaşma ve çalışanları görevin yerine getirilmesinde birer araç olarak görme gibi tipik davranışlar sergilerler. İş görenler ile liderin arasındaki iletişim ve güven duygusu zayıftır. İş görenler kendilerini baskı altında hissederler ve ekip halinde değil bireysel davranışlar sergilerler. Karşılaşılabilecek herhangi bir problem yada şikâyet durumunda sorumluluk almaktan kaçınırlar (Yılmaz ve Ceylan, 2011; Özler, 2013).

1.4.5.3. Değişim Odaklı Lider

Değişim Odaklı Liderler; Örgüt içerisinde değişim ve gelişimi desteklerler, problemlerin çözümü için yeni yollar arar ve denerler, risk alır ve gelecek ile ilgili planlar yaparlar. Değişim odaklı liderler, iş görenlerini eleştirel düşünceleri konusunda cesaretlendirip, kişisel potansiyellerini ortaya çıkartmaları için teşvik ederek karar alma sürecine dahil etmeye çalışırlar. İş görenler, lidere güvenirlir, inanırlar, bağlılık ve saygı duyarlar. Karşılıklı olarak kurulan bu bağ, ekip ruhunun oluşumuna katkı sağlamaktadır (Bakan ve Büyükbeşe, 2010).

İKİNCİ BÖLÜM

GEREÇ VE YÖNTEM

2.1. Araştırma Modeli

Bu araştırma, ilişkisel tarama modeli çerçevesinde desenlenmiştir. İlişkisel tarama modeli, birden fazla değişken arasındaki birlikte değişim durumunu incelemeyi amaçlayan nicel bir araştırma yaklaşımıdır. Bu modelde temel amaç, değişkenler arasında bir ilişki olup olmadığını belirlemek; eğer ilişki varsa bu ilişkinin yönünü, derecesini ve yordayıcılık düzeyini ortaya koymaktır. İlişkisel tarama modeli, özellikle sosyal bilimlerde, bireylerin çeşitli özellikleri arasındaki karşılıklı ilişkileri betimlemek için sıkça başvurulan yöntemlerden biridir (Karasar, 2011).

Bu tür araştırmalarda, neden-sonuç ilişkisi kurmaktan ziyade değişkenler arasındaki istatistiksel ilişkilerin olup olmadığına odaklanılır. Böylece, örneğin bir değişkenin artması ya da azalması durumunda diğer değişkenin nasıl etkilendiği konusunda öngörülerde bulunmak mümkün olur. Bu model doğrultusunda elde edilen bulgular, ilerleyen çalışmalarda deneysel araştırmalar için zemin hazırlayabilecek niteliktedir.

2.2. Araştırma Örneklemi

Devlet Planlama Teşkilatı (DPT) ve Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) koordinasyonunda belirlenen, “Türkiye İstatistiki Bölge Birimleri Sınıflandırması” 28 Ağustos 2002 tarihli Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe girmiştir. Araştırmanın evrenini bölge birimlerinden birbirine komşu olan TR3 Ege Bölgesi ve TR4 Doğu Marmara Bölgesinde yer alan Kütahya Dumlupınar Üniversitesi, Afyon Kocatepe Üniversitesi, Uşak Üniversitesi, Yalova Üniversitesi, Eskişehir Teknik Üniversitesi ve Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi personel ve öğrencileri oluşturmaktadır. Evren içerisinden kasıtlı örnekleme metodu ile belirlenen örneklem gurubunu ise SKS Daire Başkanları ve Spor Şube Müdürlerinden oluşan 12 spor yöneticisi, 81 SKS personeli ve 2298 üniversite öğrencisi oluşturmaktadır.

2.3. Araştırma Tekniği Ve Protokol

2.3.1. Kişisel Bilgi Formları

Araştırmacı ve danışmanı tarafından, araştırmaya katılan SKS Daire Başkanı ve Spor Şube Müdürleri ile SKS çalışanları ve öğrencilerin demografik özelliklerini belirlemek amacıyla geliştirilmiştir.

2.3.2. Veri Toplama Araçları

2.3.2.1. Spor Farkındalığı Ölçeği (SFÖ)

Uyar ve Sunay (2020) tarafından geliştirilen “Spor Farkındalığı Ölçeği (Ek-8). 5’li Likert tipinde olup, 30 madde ve 2 alt boyuttan oluşmaktadır. Alt boyutlar, “Spor Bilgisi ve Bilgiyi Ayırt Etme” (21 madde) ve “Sosyal ve Bireysel Fayda” (9 madde) olarak belirlenmiştir. Ölçekten alınabilecek en düşük puan 30, en yüksek puan ise 150’dir. Ölçekten alınan puan yükseldikçe spor farkındalığı düzeyi yükselmekte, ölçekten alınan puan düştükçe spor farkındalığı düzeyi de düşmektedir. Buna göre ölçeğin puan aralıkları; 30-53 puan arası “hiç farkında değil”, 54-77 puan arası” farkında değil”, 78-102 puan arası “orta düzeyde farkında”, 103- 126 puan arası “farkında”, 127-150 puan arası “tamamen farkında” şeklinde belirlenmiştir. Ölçekte ters puanlanan madde bulunmamaktadır. Ölçeğin alt boyutları ve madde sayılarına ilişkin bilgiler Tablo 2.1.’de verilmiştir.

Tablo 2.1: Spor Farkındalığı Ölçeğinin (SFÖ) Alt Boyut ve Maddeleri

Ölçek	Boyutlar	Maddeler
Spor Farkındalığı Ölçeği (SFÖ)	Spor Bilgisi ve Bilgiyi Ayırt Etme	1–21
	Sosyal ve Bireysel Fayda	22–30

Geliştirilen ölçeğe ilişkin toplam Cronbach Alfa iç tutarlılık katsayısı 0,93 olarak hesaplanmıştır. Mevcut çalışmada spor farkındalık düzeylerini belirlemek üzere SKS Daire Başkanları ve Spor Şube Müdürlerinin ölçeğe vermiş oldukları yanıtlar doğrultusunda, ölçeğin alt boyutları ve ölçeğin geneline ilişkin hesaplanan güvenilirlik katsayıları (Cronbach Alfa) Tablo 2.2.’de verilmiştir.

Tablo 2.2: Spor Farkındalığı Ölçeği (SFÖ) Cronbach Alfa Katsayıları

Boyutlar	Madde Sayısı	Cronbach Alfa Katsayıları
Spor Bilgisi ve Bilgiyi Ayırt Etme	21	0.93
Sosyal ve Bireysel Fayda	9	0.71
Toplam Ölçek	30	0.93

2.3.2.2. Liderlik Davranış Ölçeği (LDÖ)

Ekvall ve Arvonen (1991) tarafından geliştirilen, Türkçe uyarlaması ve geçerlik, güvenilirlik çalışması Tengilimoğlu (2005) tarafından yapılan “Liderlik Davranış Ölçeği (Ek-9). 5’li Likert tipinde olup, 36 madde ve 3 farklı liderlik davranış biçiminden oluşmaktadır. Liderlik davranış biçimleri, “İş Gören Lider” (14 madde), “Üretim Odaklı Lider” (12 madde) ve “Değişim Odaklı Lider” (10

madde) olarak belirlenmiştir. Liderin davranış biçimini belirlemek için astların cevapladığı ölçek sorularından elde edilen, liderlik davranış biçimi puan ortalamalarına bakılmaktadır. Ölçekte ters puanlanan madde bulunmamaktadır. Ölçeğin alt boyutları ve madde sayılarına ilişkin bilgiler Tablo 2.3.'te verilmiştir.

Tablo 2.3: Liderlik Davranış Ölçeğinin (LDÖ) Alt Boyut ve Maddeleri

Ölçek	Boyutlar	Maddeler
Liderlik Davranış Ölçeği (LDÖ)	İş Gören Lider	1,2,4,7,10,13,16,19,22,25,28,31,32,34
	Üretim Odaklı Lider	3,6,9,12,15,18, 21,24,27,30,33,36
	Değişim Odaklı Lider	5,8,11,14,17,20,23,26,29,35

Ölçeğin Türkçe formuna ilişkin toplam Cronbach Alfa iç tutarlılık katsayısı 0,97 olarak hesaplanmıştır. Mevcut çalışmada SKS Daire Başkanlarının lider davranış biçimini belirlemek üzere, SKS Daire Başkanlığı çalışanlarının ölçeğe vermiş oldukları yanıtlar doğrultusunda, ölçeğin alt boyutları ve ölçeğin geneline ilişkin hesaplanan güvenirlik katsayıları (Cronbach Alfa) Tablo 2.4.'te verilmiştir.

Tablo 2.4: Liderlik Davranış Ölçeğinin (LDÖ) Cronbach Alfa Katsayıları

Boyutlar	Madde Sayısı	Cronbach Alfa Katsayıları
İş Gören Lider	14	0.97
Üretim Odaklı Lider	12	0.95
Değişim Odaklı Lider	10	0.90
Toplam Ölçek	36	0.55

2.3.2.3. Üniversite Spor Ortamı Ölçeği (ÜSOÖ)

Shin, Chiu & Lee (2018) tarafından geliştirilen, Türkçe uyarlaması ve geçerlik, güvenirlik çalışması Yılmaz ve Esentürk (2020) tarafından yapılan “Üniversite Spor Ortamı Ölçeği (Ek-10). 7’li Likert formunda olup, 14 madde ve 4 alt boyuttan oluşmaktadır. Alt boyutlar, “Spor Dersleri” (4 madde), “Spor Tesisleri” (4 madde), “Spor Takımları” (3 madde) ve “Kulüp Sporları” (3 madde) olarak belirlenmiştir. Ölçekten alınabilecek en düşük puan 14, en yüksek puan ise 98’dir. Ölçekten alınan puan yükseldikçe üniversitenin spor ortamının daha ideal bir yapıya sahip olduğu anlaşılmaktadır. Ölçekte ters puanlanan madde bulunmamaktadır. Ölçeğin alt boyutları ve madde sayılarına ilişkin bilgiler Tablo 2.5.’te verilmiştir.

Tablo 2.5: Üniversite Spor Ortamı Ölçeği (ÜSOÖ) Alt Boyut ve Maddeleri

Ölçek	Boyutlar	Maddeler
Üniversite Spor Ortamı Ölçeği (ÜSOÖ)	Spor Dersleri	1-4
	Spor Tesisleri	5-8
	Spor Takımları	9-11
	Kulüp Sporları	12-14

Ölçeğin Türkçe formuna ilişkin toplam Cronbach Alfa iç tutarlılık katsayısı 0,74 olarak hesaplanmıştır. Mevcut çalışmada farklı üniversitelerin spor ortamlarını belirlemek üzere, ilgili üniversitelerin öğrencilerinin ölçeğe vermiş oldukları yanıtlar doğrultusunda, ölçeğin alt boyutları ve ölçeğin geneline ilişkin hesaplanan güvenirlik katsayıları (Cronbach Alfa) Tablo 2.6.'da verilmiştir

Tablo 2.6: Üniversite Spor Ortamı Ölçeği (ÜSOÖ) Cronbach Alfa Katsayıları

Boyutlar	Madde Sayısı	Cronbach Alfa Katsayıları
Spor Dersleri	4	0.90
Spor Tesisleri	4	0.81
Spor Takımları	3	0.78
Kulüp Sporları	3	0.84
Toplam Ölçek	14	0.86

Cronbach alfa katsayısı 0 ile 1 arasında bir dağılım gösterir. Negatif değer çıkması ölçeğin benzer özellikleri ölçmediğinin bir göstergesidir. Alfa değerinin düşük çıkması testin homojen olmadığını, birkaç özelliği bir arada ölçtüğünü gösterir. Değerlendirmede;

$\alpha < 0.40$ güvenilir değil

$0.40 < \alpha < 0.60$ düşük güvenirlikte

$0.60 < \alpha < 0.80$ oldukça güvenilir

$0.80 < \alpha < 1.00$ yüksek derecede güvenilir yorumu yapılır.

Araştırmada kullanılan 3 farklı ölçme aracının güvenirlik analizlerini yapmak üzere uygulanan Cronbach Alfa testi sonucunda iç tutarlılık katsayılarının 0,55 ile 0,93 arasında değiştiği, alfa (α) katsayısına bağlı olarak ölçeklerin güvenirliğinin kabul edilebilir sınırlar içinde kaldığı ($\alpha > 0,40$) gözlemlenmiştir (Kalaycı, 2010).

2.3.3. Veri Toplama Araçlarının Uygulanması

Araştırmanın yapılabilmesi için gerekli olan ölçek kullanım izinleri;

- “Üniversite Spor Ortamı Ölçeği (ÜSOÖ)” için Türk kültürüne uyarlama, Geçerlik ve Güvenirlik Çalışmasını yapan sorumlu yazardan, ölçek kullanım izni talep maili 09.02.2024 tarihinde gönderilmiş olup, ilgili yazarın müsaade maili 13.02.2024 tarihinde tarafıma ulaşmıştır.
- “Spor Farkındalığı Ölçeği” için ölçeği geliştiren sorumlu yazardan ölçek kullanım izni talep maili 09.02.2024 tarihinde gönderilmiş olup, ilgili yazarın müsaade maili 20.02.2024 tarihinde tarafıma ulaşmıştır.
- “Liderlik Davranış Ölçeği” için Türk kültürüne uyarlama, Geçerlik ve Güvenirlik Çalışmasını yapan sorumlu yazardan, ölçek kullanım izni talep maili 09.02.2024 tarihinde gönderilmiş olup, geri dönüş alınamamıştır. Bunun üzerine telefon aracılığı ile ulaşılmış olup, ölçeğin anonim hale geldiğini, izne tabi olmadığını kaynak göstererek kullanabileceğimi bildirmişlerdir.

Ölçek kullanım izinlerinin alınmasının ardından, araştırmanın yapılabilmesi için Kütahya Dumlupınar Üniversitesi, Sosyal ve Beşeri Bilimler Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu’na başvuru yapılmıştır. Yapılan değerlendirme sonucunda, gerekli izinlerin alınması kaydıyla, araştırmanın etik açıdan uygunluğuna 02.04.2024 tarihinde 2024/03 sayılı toplantı numarası karar verilmiştir (Ek-1).

Araştırma etik uygunluk kararının tebliği sonrasında çalışmanın uygulanacağı kurumlara izin yazısı yazılması talebi ile 26.04.2024 tarihinde Kütahya Dumlupınar Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsüne dilekçe ile başvurulmuştur. İlgili Üniversiteler ile yapılan yazışmalar neticesinde;

- Kütahya Dumlupınar Üniversitesi 07.05.2024 tarih, 289592 sayılı, (Ek-2)
- Eskişehir Teknik Üniversitesi 07.05.2024 tarih, 20907 sayılı, (Ek-3)
- Uşak Üniversitesi 07.05.2024 tarih, 208225 sayılı, (Ek-4)
- Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi 15.05.2024 tarih, 254665 sayılı, (Ek-5)
- Afyon Kocatepe Üniversitesi 17.05.2024 tarih, 269788 sayılı, (Ek-6)
- Yalova Üniversitesi 09.10.2024 tarih, 2400070929 sayılı, (Ek-7).

Yazıları ile araştırmanın yapılması için gerekli izinleri vermişlerdir.

Kurum izinlerinin alınması sonrası veri toplama aşamasına geçilmiştir. Veri toplama aşamasında her bir katılımcının bilgilendirici gönüllü onam formunu okuyarak yüz yüze ise imzalaması, çevrim içi katılım sağlıyor ise okuyup onaylaması istenmiştir. Her bir üniversitenin SKS Daire Başkanı ve Spor Şube

Müdürü ile yüz yüze görüşülerek veriler toplanmıştır. SKS çalışanlarından ve öğrencilerden ise çevrim içi ve yüz yüze yöntemler ile veriler toplanmıştır. Bu aşamada her bir üniversite için tek bir yöntem kullanılmış olup, mükerrer cevaba müsaade edilmemiştir.

2.3.4. Verilerin Analizi

Verilerin istatistiksel analizlerinde SPSS 23 paket programı kullanılmıştır. Verilerin normal dağılım gösterip göstermediği Shapiro-Wilk testi ile analiz edilmiştir. Liderlik Davranış Ölçeği (LDÖ) ve alt boyutlarının normal dağılım değerleri taşıdığı ($p<0,05$), Spor Farkındalığı Ölçeği (SFÖ) ile Üniversite Spor Ortamı Ölçeği (ÜSOÖ) ve alt boyutlarının ise normal dağılım değerleri taşımadığı ($p>0,05$) tespit edilmiştir.

Ancak bu ölçekler ve alt boyutlarının basıklık ve çarpıklık katsayıları incelendiğinde, basıklık ve çarpıklık katsayılarının +3 ile -3 arasında değiştiği görülmüştür. Bu sebeple normal dağılım parametrelerine uygun koşulları taşıdığı kabul edilmiştir (Jondeau ve Rockinger, 2003). Verilerin analizinde parametrik testlerden Bağımsız Örneklem T-Testi, One Way Anova, Çoklu Doğrusal ve Hiyerarşik Regresyon testleri uygulanmıştır. Bulguların anlamlılık düzeyi için ($p<0,05$) değeri baz alınmıştır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM BULGULAR

Araştırmanın bu bölümünde, katılımcıların demografik özelliklerinin frekans dağılımları ve yapılan analizlerin bulguları, tablolar halinde düzenlenerek araştırma sonuçları hakkında bilgi verilmiştir.

3.1. Spor Farkındalık Düzeyine İlişkin Bulgular

Tablo 3.1: SKS Daire Başkanları ve Spor Şube Müdürlerine Ait Demografik Özelliklerin Frekans Dağılımları

Değişkenler	Gruplar	Daire Başkanı		Spor Şube Müdürü	
		n	%	n	%
Cinsiyet	Kadın	1	16.7	1	16.7
	Erkek	5	83.3	5	83.3
Yaş	31-40 arası	-	-	2	33.3
	41-50 arası	4	66.7	1	16.7
	51-60 arası	2	33.3	3	50.0
Eğitim Düzeyi	Lisans	3	50.0	4	66.7
	Y. Lisans	3	50.0	1	16.7
	Doktora	-	-	1	16.7
Kaç Yıldır Bu Görevde Çalışıyorsunuz?	1 yıl ve altı	1	16.7	-	-
	2-4 yıl arası	-	-	2	33.3
	5-7 yıl arası	3	50.0	-	-
	8-10 yıl arası	1	16.7	2	33.3
	11 yıl ve üzeri	1	16.7	2	33.3
Kadro Statüsü	Asalet	5	83.3	5	83.3
	Vekalet	1	16.7	1	16.7
Spor Geçmişi Düzeyi	Rekreasyonel	-	-	2	33.3
	Amatör	6	100.0	3	50.0
	Profesyonel	-	-	1	16.7
Lisanslı Spor Geçmişi Süresi	Lisanslı Yapmadım	-	-	1	16.7
	1-4 yıl arası	3	50.0	2	33.3
	5-7 yıl arası	1	16.7	1	16.7
	8-10 yıl arası	1	16.7	-	-
	11 yıl ve üzeri	1	16.7	1	16.7
Üniversitenizde Yılda Kaç Spor Faaliyeti Düzenleniyor?	1-2 Spor Faaliyeti	1	16.7	1	16.7
	3-4 Spor Faaliyeti	3	50.0	4	66.7
	5-6 Spor Faaliyeti	2	33.3	1	16.7

Tablo 3.1. incelendiğinde; Katılımcı Daire Başkanları ve Spor Şube Müdürlerinin %16.7'sinin kadınlardan, %83.3'ünün ise erkeklerden oluştuğu görülmektedir. Katılımcı Daire Başkanlarının yaş aralıkları incelendiğinde %66.7'sinin 41-50 yaş aralığında, %33.3'ünün 51-60 yaş aralığında olduğu,

katılımcı Spor Şube Müdürlerinin ise %33.3'ünün 31-40 yaş aralığında, %16.7'sinin 41-50 yaş aralığında, %50'sinin 51-60 yaş aralığında daha yaşlı bireylerden oluştuğu görülmektedir. Katılımcı Daire Başkanlarının eğitim düzeyi ele alındığında %50'sinin lisans, %50'sinin yüksek lisans, katılımcı Spor Şube Müdürlerinin ise %66.7'sinin lisans, %16.7'sinin yüksek lisans ve aynı oranda doktora seviyesinde eğitim düzeyine sahip oldukları anlaşılmaktadır.

Ayrıca katılımcılardan 1 Daire Başkanı ve 1 Spor Şube Müdürü olmak üzere iki kişinin vekâleten görev yaptığı, diğer katılımcıların ise asaleten görev yaptıkları görülmektedir. Katılımcı Daire Başkanlarının kaç yıldır bu görevi yürüttükleri sorulduğunda %16.7'sinin 1 yıl ve altında, %50'sinin 5-7 yıl arası, %16.7'sinin 8-10 yıl arası ve yine %16.7'sinin 11 yıl ve üzerinde bu görevi yürüttükleri, Spor Şube Müdürlerinin ise %33.3 lük oranlarla 2-4 yıl arası, 8-10 yıl arası ve 11 yılın üzerinde olmak üzere bu görevi yürüttükleri anlaşılmaktadır.

Katılımcı Daire Başkanları ve Spor Şube Müdürlerinin spor geçmişlerine bakıldığında Daire Başkanlarının tamamının amatör olarak çeşitli sürelerde spor geçmişine sahip oldukları, Spor Şube Müdürlerinin ise birinin profesyonel olarak 11 yıl ve üzerinde, 3 kişinin amatör olarak çeşitli sürelerde ve 2 kişinin ise rekreasyonel amaçla spor yaptığı görülmektedir. Ayrıca araştırmanın yapıldığı üniversitelerin kendi bünyelerinde yılda ortalama 3-4 spor faaliyeti yaptıkları anlaşılmaktadır.

Tablo 3.2: SKS Daire Başkanları ve Spor Şube Müdürlerinin Üniversitelerine Göre Spor Farkındalık Düzeyi Ortalama Puanlarının Varyans Analizi

Değişken	Üniversite	n	$\bar{x}$	Ss	F	p
Spor Farkındalık Düzeyi	AKÜ	2	4.01	.65	.607	.700
	BŞEÜ	2	4.05	.39		
	ESTÜ	2	4.25	.54		
	DPÜ	2	4.20	.65		
	UÜ	2	4.66	.23		
	YÜ	2	4.38	.49		

*p<0.05

Tablo 3.2. incelendiğinde; Üniversite değişkenine göre SKS Daire Başkanları ile Spor Şube Müdürlerinin “Spor Farkındalık” düzeyi ortalama puanlarının arasındaki farkı belirlemek amacıyla yapılan varyans analizi sonucunda grupların istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermediği tespit edilmiştir ($F=.607$; $p>0.05$). Bununla birlikte Uşak Üniversitesi, idarecilerinin spor farkındalık düzeyi ortalama puanlarının diğer üniversitelerdeki emsallerine göre daha yüksek olduğu söylenebilir ($\bar{x}= 4.66$).

Tablo 3.3: SKS Daire Başkanları ve Spor Şube Müdürlerinin Görevlerine Göre Spor Farkındalık Düzeyi Ortalama Puanlarının Karşılaştırılması

Değişken	Görev	<i>n</i>	$\bar{x}$	<i>Ss</i>	<i>t</i>	<i>p</i>
Spor Farkındalık Düzeyi	Daire Başkanı	6	4.32	.36	.567	.617
	Şube Müdürü	6	4.19	.44		

* $p<0.05$

Tablo 3.3. incelendiğinde; Görev değişkenine göre “Spor Farkındalık” düzeyi ortalama puanlarının istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermediği görülmektedir ($t=.567$; $p>0.05$). Bu sonuç ile birlikte SKS Daire Başkanlarının spor farkındalık düzeyi ortalama puanlarının ($\bar{x}= 4.32$), Spor Şube Müdürlerine göre ($\bar{x}= 4.19$), bir miktar daha yüksek olduğu anlaşılmaktadır.

Tablo 3.4: SKS Daire Başkanları ve Spor Şube Müdürlerinin Kadro Statülerine Göre Spor Farkındalık Düzeyi Ortalama Puanlarının Karşılaştırılması

Değişken	Kadro Statüsü	<i>n</i>	$\bar{x}$	<i>Ss</i>	<i>t</i>	<i>p</i>
Spor Farkındalık Düzeyi	Asalet	10	4.18	.38	-3.776	.055
	Vekâlet	2	4.65	.02		

* $p<0.05$

Tablo 3.4. incelendiğinde; Kadro statüsü değişkenine göre “Spor Farkındalık” düzeyi ortalama puanlarına bakıldığında, grupların anlamlı farklılık göstermediği görülmektedir ($t=-3.776$; $p>0.05$). Her ne kadar istatistiksel olarak anlamlı farklılığa sebep olmasa da vekâleten görevini sürdüren idarecilerin spor farkındalık düzeyi ortalama puanlarının ($\bar{x}= 4.65$), görevini asaleten sürdürenlere göre ($\bar{x}= 4.18$), bir miktar daha yüksek olduğu anlaşılmaktadır.

Tablo 3.5: SKS Daire Başkanları ve Spor Şube Müdürlerinin Yaş Gruplarına Göre Spor Farkındalık Düzeyi Ortalama Puanlarının Varyans Analizi

Değişken	Yaş	<i>n</i>	$\bar{x}$	<i>Ss</i>	<i>F</i>	<i>p</i>
Spor Farkındalık Düzeyi	31-40 arası	2	4.46	.51	.419	.670
	41-50 arası	5	4.15	.38		
	51-60 arası	5	4.28	.42		

* $p<0.05$

Tablo 3.5. incelendiğinde; Yaş değişkenine göre “Spor Farkındalık” düzeyi ortalama puanlarının anlamlı farklılık göstermediği ($F=.419$; $p>0.05$). Ancak 31-40 yaş arası gurubun spor farkındalık düzeyi ortalama puanının ($\bar{x}= 4.46$), diğer yaş gruplarına göre bir miktar daha yüksek olduğu görülmüştür.

Tablo 3.6: Üniversitelerde Her Yıl Düzenlenen Spor Faaliyeti Sayısına Göre Spor Farkındalık Düzeyi Ortalama Puanlarının Varyans Analizi

Değişken	Faaliyet Sayısı	<i>n</i>	$\bar{x}$	<i>Ss</i>	<i>F</i>	<i>p</i>
Spor Farkındalık Düzeyi	1-2 Spor Faaliyeti	2	4.05	.30	.971	.415
	3-4 Spor Faaliyeti	7	4.39	.36		
	5-6 Spor Faaliyeti	3	4.08	.50		

* $p < 0.05$

Tablo 3.6. incelendiğinde; Üniversitelerde her yıl düzenlenen spor faaliyeti sayısına göre idarecilerin “Spor Farkındalık” düzeyi ortalama puanlarının arasında istatistiki açıdan fark tespit edilmemiştir ($F=.971$; $p>0.05$). Bu sonuca ek olarak yılda 3-4 spor faaliyeti düzenleyen üniversitelerin idarecilerinin spor farkındalık düzeyi ortalama puanlarının ($\bar{x}=4.39$), diğer gruplara göre daha yüksek olduğu görülmektedir.

Tablo 3.7: Üniversitelere Göre SKS Daire Başkanları ve Spor Şube Müdürlerinin Spor Farkındalık Düzeyi Puan Ortalamaları

Değişkenler	Görev	$\bar{x}$
AKÜ Spor Yöneticileri	Daire Başkanı	3.93
Spor Farkındalık Düzeyi	Spor Şube Müdürü	4.10
BŞEÜ Spor Yöneticileri	Daire Başkanı	4.27
Spor Farkındalık Düzeyi	Spor Şube Müdürü	3.83
ESTÜ Spor Yöneticileri	Daire Başkanı	3.87
Spor Farkındalık Düzeyi	Spor Şube Müdürü	4.63
DPÜ Spor Yöneticileri	Daire Başkanı	4.67
Spor Farkındalık Düzeyi	Spor Şube Müdürü	3.73
UÜ Spor Yöneticileri	Daire Başkanı	4.50
Spor Farkındalık Düzeyi	Spor Şube Müdürü	4.83
YÜ Spor Yöneticileri	Daire Başkanı	4.73
Spor Farkındalık Düzeyi	Spor Şube Müdürü	4.03

Tablo 3.7. incelendiğinde; Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi, Kütahya Dumlupınar Üniversitesi ve Yalova Üniversitesi SKS Daire Başkanlarının spor farkındalık düzeyi puan ortalamalarının, Spor Şube Müdürlerine oranla daha yüksek olduğu, diğer üniversitelerin ise Spor Şube Müdürlerinin spor farkındalık düzeyi puan ortalamalarının, SKS Daire Başkanlarından daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

3.2. Lider Davranış Biçimine İlişkin Bulgular

Tablo 3.8: SKS Çalışanlarına Ait Demografik Özelliklerin Frekans Dağılımları

Değişkenler	Gruplar	n	%
Üniversite	Afyon Kocatepe Üniversitesi	13	16.0
	Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi	15	18.5
	Eskişehir Teknik Üniversitesi	14	17.3
	Kütahya Dumlupınar Üniversitesi	12	14.8
	Uşak Üniversitesi	13	16.0
	Yalova Üniversitesi	14	17.3
	Toplam	81	100.0
Cinsiyet	Kadın	30	37.0
	Erkek	51	63.0
Yaş	30 ve altı	12	14.8
	31-40 arası	46	56.8
	41-50 arası	15	18.5
	51-60 arası	8	9.9
Eğitim Düzeyi	Ön Lisans	22	27.2
	Lisans	47	58.0
	Y. Lisans	12	14.8
Kadro Durumu	Akademik	6	7.4
	İdari	75	92.6
Kurum Değiştirmek İster miydiniz?	Evet	20	24.7
	Hayır	61	75.3
Birim Değiştirmek İster miydiniz?	Evet	30	37.0
	Hayır	51	63.0

Tablo 3.8. incelendiğinde; Araştırmaya katılan SKS çalışanlarının; %16'sının Afyon Kocatepe Üniversitesi, %18.5'inin Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi, %17.3'ünün Eskişehir Teknik Üniversitesi, %14.8'inin Kütahya Dumlupınar Üniversitesi, %16'sının Uşak Üniversitesi ve %17.3'ünün ise Yalova Üniversitesi personeli olmak üzere, %37'si kadın, %63'ü erkek toplam 81 kişiden oluştuğu görülmektedir.

Katılımcı SKS çalışanlarının yaş aralıkları incelendiğinde ise %14.8'inin 30 yaş ve altı, %56.8'inin 31-40 yaş, %18.5' inin 41-50 yaş ve %9.9'unun ise 51-60 yaş aralığında olmak üzere büyük çoğunluğunun 40 yaş ve altında nispeten genç bireylerden oluştuğu tespit edilmiştir.

Katılımcı SKS çalışanlarının eğitim düzeyi ele alındığında %27.2'sinin ön lisans, %58'inin lisans, %14.8'inin ise yüksek lisans eğitim düzeyine sahip oldukları ve %7.4'ünün akademik, %92.6'sının ise idari kadroda görev yaptıkları görülmektedir.

Ayrıca katılımcı SKS çalışanlarının %24.7'sinin kurum değiştirmek istediği, %37'sinin ise birim değiştirmek istediği anlaşılmaktadır. Bu oranlar çalışanların

genel olarak kurumlarından memnun olduğu ancak aynı oranda birimlerinden memnun olmadığı anlamı taşımaktadır.

Tablo 3.9: SKS Daire Başkanlarının Üniversite Değişkenine Göre Algılanan İş Gören Odaklı Lider Davranış Biçimi Ortalama Puanlarının Varyans Analizi

Değişken	Üniversite	n	$\bar{x}$	Ss	F	p
İş Gören Odaklı Lider	AKÜ	13	2.81	.24	373.952	.000*
	BŞEÜ	15	1.73	.18		
	ESTÜ	14	3.72	.20		
	DPÜ	12	2.42	.14		
	UÜ	13	4.33	.15		
	YÜ	14	1.88	.23		

*p<0.05

Tablo 3.9. incelendiğinde; Üniversite değişkenine göre, SKS Daire Başkanlarının algılanan “İş Gören Odaklı Lider” davranış biçimi ortalama puanlarının arasındaki farkı belirlemek amacıyla yapılan varyans analizi sonucunda grupların istatistiksel olarak anlamlı farklılık gösterdiği tespit edilmiştir ($F=373.952$; $p<0.05$). Bu farklılığın hangi üniversitelerden kaynaklandığını belirlemek üzere yapılan Tukey HSD çoklu karşılaştırma testi sonucunda, Uşak Üniversitesi ($\bar{x}= 4.33$) ile Eskişehir Teknik Üniversitesinin ($\bar{x}= 3.72$) en yüksek ortalama puana sahip oldukları ve diğer tüm üniversitelerden pozitif yönde ayrıştığı görülmektedir. Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi ($\bar{x}= 1.73$) ile Yalova Üniversitesinin ($\bar{x}= 1.88$) ise en düşük ortalama puana sahip oldukları alt değerde benzeştikleri ve üst değerdeki bütün üniversiteler ile negatif yönde farklılaştıkları tespit edilmiştir

Tablo 3.10: SKS Daire Başkanlarının Üniversite Değişkenine Göre Algılanan Üretim Odaklı Lider Davranış Biçimi Ortalama Puanlarının Varyans Analizi

Değişken	Üniversite	n	$\bar{x}$	Ss	F	p
Üretim Odaklı Lider	AKÜ	13	2.90	.19	220.964	.000*
	BŞEÜ	15	3.83	.09		
	ESTÜ	14	2.44	.21		
	DPÜ	12	3.27	.25		
	UÜ	13	1.84	.22		
	YÜ	14	3.67	.11		

*p<0.05

Tablo 3.10. incelendiğinde; SKS Daire Başkanlarının algılanan “Üretim Odaklı Lider” davranış biçimi ortalama puanlarının arasındaki farkı belirlemek

amacıyla yapılan varyans analizi sonucunda grupların istatistiksel olarak anlamlı farklılık gösterdiği tespit edilmiştir ($F=220.964$; $p<0.05$). Bu farklılığın hangi üniversitelerden kaynaklandığını belirlemek üzere yapılan çoklu karşılaştırma testi sonucunda, Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi ($\bar{x}= 3.83$) ile Yalova Üniversitesinin ($\bar{x}= 3.67$) en yüksek ortalama puana sahip oldukları ve diğer tüm üniversitelerden pozitif yönde ayrıştığı görülmüştür.

Tablo 3.11: SKS Daire Başkanlarının Üniversite Değişkenine Göre Algılanan Değişim Odaklı Lider Davranış Biçimi Ortalama Puanlarının Varyans Analizi

Değişken	Üniversite	<i>n</i>	$\bar{x}$	<i>Ss</i>	<i>F</i>	<i>p</i>
Değişim Odaklı Lider	AKÜ	13	4.08	.28	104.367	.000*
	BŞEÜ	15	3.11	.20		
	ESTÜ	14	3.29	.20		
	DPÜ	12	2.05	.32		
	UÜ	13	2.60	.16		
	YÜ	14	2.85	.22		

* $p<0.05$

Tablo 3.11. incelendiğinde; SKS Daire Başkanlarının algılanan “Değişim Odaklı Lider” davranış biçimi ortalama puanlarının arasındaki farkı belirlemek amacıyla yapılan varyans analizi sonucunda grupların istatistiksel olarak anlamlı farklılık gösterdiği tespit edilmiştir ($F=104.367$; $p<0.05$). Bu farklılığın hangi üniversitelerden kaynaklandığını belirlemek üzere yapılan çoklu karşılaştırma testi sonucunda, Afyon Kocatepe Üniversitesinin ($\bar{x}= 4.08$) en yüksek ortalama puana sahip olduğu ve diğer tüm üniversitelerden pozitif yönde ayrıştığı tespit edilmiştir. Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi ($\bar{x}= 3.11$) ile Eskişehir Teknik Üniversitesinin ($\bar{x}= 3.29$) üst değere yakın ortalamada, Yalova Üniversitesi ($\bar{x}= 3.67$) ile Uşak Üniversitesinin ($\bar{x}= 4.33$) alt değere yakın ortalamada benzeştiği görülmüştür. Kütahya Dumlupınar Üniversitesinin ise ($\bar{x}= 2.05$) en düşük ortalama puana sahip olduğu ve diğer tüm üniversitelerden negatif yönde ayrıştığı tespit edilmiştir.

Tablo 3.12: SKS Daire Başkanlarının Algılanan Liderlik Davranış Biçimi Ortalama Puanlarının Üniversitelere Göre Dağılımları

Değişkenler	Liderlik Davranış Biçimi	$\bar{x}$
AKÜ Daire Başkanı Liderlik Davranış Biçimi	İş Gören Odaklı Lider	2.81
	Üretim Odaklı Lider	2.90
	Değişim Odaklı Lider	4.08
BŞEÜ Daire Başkanı Liderlik Davranış Biçimi	İş Gören Odaklı Lider	1.73
	Üretim Odaklı Lider	3.83
	Değişim Odaklı Lider	3.11
ESTÜ Daire Başkanı Liderlik Davranış Biçimi	İş Gören Odaklı Lider	3.72
	Üretim Odaklı Lider	2.44
	Değişim Odaklı Lider	3.29
DPÜ Daire Başkanı Liderlik Davranış Biçimi	İş Gören Odaklı Lider	2.42
	Üretim Odaklı Lider	3.27
	Değişim Odaklı Lider	2.05
UÜ Daire Başkanı Liderlik Davranış Biçimi	İş Gören Odaklı Lider	4.33
	Üretim Odaklı Lider	1.84
	Değişim Odaklı Lider	2.60
YÜ Daire Başkanı Liderlik Davranış Biçimi	İş Gören Odaklı Lider	1.88
	Üretim Odaklı Lider	3.67
	Değişim Odaklı Lider	2.85

Tablo 3.12. incelendiğinde; Eskişehir Teknik Üniversitesi ve Uşak Üniversitesi SKS Daire Başkanlarının İş Gören Lider davranış biçimi puan ortalamalarının daha yüksek olduğu, Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi, Kütahya Dumlupınar Üniversitesi ve Yalova Üniversitesi SKS Daire Başkanlarının ise Üretim Odaklı Lider puan ortalamalarının daha yüksek olduğu görülmektedir. Ayrıca Afyon Kocatepe Üniversitesi SKS Daire Başkanının ise bu iki gruptan ayrılarak Değişim Odaklı Lider davranış biçimine sahip olduğu anlaşılmaktadır.

3.3. Üniversite Spor Ortamına İlişkin Bulgular

Tablo 3.13: Üniversite Öğrencilerine Ait Demografik Özelliklerin Frekans Dağılımları

Değişkenler	Guruplar	n	%
Üniversite	Afyon Kocatepe Üniversitesi	383	16.7
	Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi	388	16.9
	Eskişehir Teknik Üniversitesi	379	16.5
	Kütahya Dumlupınar Üniversitesi	396	17.2
	Uşak Üniversitesi	381	16.6
	Yalova Üniversitesi	371	16.1
	Toplam	2298	100.0
Cinsiyet	Kadın	963	41.9
	Erkek	1335	58.1
Sınıf	1. sınıf	928	40.4
	2. sınıf	510	22.2
	3. sınıf	644	28.0
	4. sınıf ve üzeri	216	9.4
Spor Geçmişi Düzeyi	Spor Yapmadım	204	8.9
	Rekreasyonel	389	16.9
	Amatör	1261	54.9
	Profesyonel	444	19.3
Lisanslı Spor Geçmişi	Lisanslı Olarak Spor Yapmadım	559	24.3
	1 yıl ve altı	173	7.5
	2-4 yıl arası	221	9.6
	5-7 yıl arası	398	17.3
	8-10 yıl arası	615	26.8
	11 yıl ve üzeri	332	14.4
Üniversite Spor Tesislerini Kullanma Durumu	Hiçbir Zaman	335	15.4
	Bazen	1654	72.0
	Sıklıkla	289	12.6
Üniversitede Yapılan Spor Faaliyeti Sayısı Yeterlimi?	Evet	1233	53.7
	Hayır	1065	46.3
Başka Bir Üniversitede Öğrenim Görmek İster miydiniz?	Evet	1093	47.6
	Hayır	1205	52.4

Tablo 3.13. incelendiğinde; Katılımcı Öğrencilerin %16.7'sinin Afyon Kocatepe Üniversitesi, %16.9'unun Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi, %16.5'inin Eskişehir Teknik Üniversitesi, %17.2'sinin Kütahya Dumlupınar Üniversitesi, %16.6'sının Uşak Üniversitesi ve %16.1'inin ise Yalova Üniversitesi öğrencisi olmak üzere, %41.9'u kadın, %58.1'i erkek toplam 2298 kişiden oluştuğu görülmektedir. Katılımcı öğrencilerin %90.6 oranla büyük çoğunluğunun 3. sınıf ve altında öğrenim gören, %75.7 oranla lisanslı olarak spor yapmış öğrencilerden oluştuğu, üniversitelerinin spor tesislerinden

yararlanma sıklığı sorulduğunda ise %72'sinin bazen yanıtını verdikleri anlaşılmaktadır.

Katılımcı öğrencilere üniversitelerinde yapılan spor faaliyetlerinin yeterliliği sorulduğunda %53.7'sinin evet cevabını verdikleri, başka bir üniversitede eğitim görmek ister miydiniz sorusuna ise %52.4 oranla hayır cevabını verdikleri görülmüştür.

Tablo 3.14: Öğrencilerin Üniversitelerine Göre Spor Ortamı, Ortalama Puanlarının Varyans Analizi

Değişken	Üniversite	<i>n</i>	$\bar{x}$	<i>Ss</i>	<i>F</i>	<i>p</i>
Üniversite Spor Ortamı	AKÜ	383	4.92	.75	123.905	.000*
	BŞEÜ	388	4.12	1.04		
	ESTÜ	379	5.23	.64		
	DPÜ	396	4.91	.92		
	UÜ	381	5.24	.62		
	YÜ	371	4.33	.83		

* $p < 0.05$

Tablo 3.14. incelendiğinde; Üniversite değişkenine göre “Üniversite Spor Ortamı” arasındaki farkı belirlemek amacıyla yapılan varyans analizi sonucunda gurupların istatistiksel olarak anlamlı farklılık gösterdiği tespit edilmiştir ($F=123.905$; $p < 0.05$). Bu farklılığın hangi üniversitelerden kaynaklandığını belirlemek üzere yapılan Tukey HSD çoklu karşılaştırma testi sonucunda Eskişehir Teknik Üniversitesi ($\bar{x}= 5.23$) ile Uşak Üniversitesinin ($\bar{x}= 5.24$) üst değerde benzeştiği ve diğer tüm üniversitelerden pozitif yönde ayrıştığı görülmektedir. Afyon Kocatepe Üniversitesi ($\bar{x}= 4.92$) ile Kütahya Dumlupınar Üniversitesinin ($\bar{x}= 4.91$) orta değerde benzeştiği ve üst değerdeki üniversiteler ile negatif, alt değerdeki üniversitelerle ise pozitif yönde ayrıştığı görülmüştür. Bununla birlikte Yalova Üniversitesi ($\bar{x}= 4.33$) ile Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi ($\bar{x}= 4.12$) en düşük değerleri elde etmiş olup, hem kendi arasında hem de diğer tüm üniversitelerle farklılaştığı görülmektedir.

Tablo 3.15: Öğrencilerin Cinsiyetlerine Göre Spor Ortamı, Ortalama Puanlarının Karşılaştırılması

Değişken	Cinsiyet	<i>n</i>	$\bar{x}$	<i>Ss</i>	<i>t</i>	<i>p</i>
Üniversite Spor Ortamı	Kadın	963	4.80	.95	.498	.503
	Erkek	1335	4.78	.89		

* $p < 0.05$

Tablo 3.15. incelendiğinde; Öğrencilerin cinsiyet değişkenine göre “Üniversite Spor Ortamı” ortalama puanlarının karşılaştırılması sonucunda, istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermediği anlaşılmaktadır ($t=.498$; $p>0.05$). Kadın ($\bar{x}= 4.80$) ve erkek ($\bar{x}= 4.78$) öğrencilerin cinsiyetlerine göre algıladıkları spor ortamı ortalama puanları birbirine çok yakın bir değerde benzeşmektedir.

Tablo 3.16: Öğrencilerin Spor Geçmişi Düzeyine Göre Spor Ortamı, Ortalama Puanlarının Varyans Analizi

Değişken	Spor Geçmişi Düzeyi	<i>n</i>	$\bar{x}$	<i>Ss</i>	<i>F</i>	<i>p</i>
Üniversite Spor Ortamı	Spor Yapmadım	204	4.34	1.01	44.782	.000*
	Rekreasyonel	389	4.47	.99		
	Amatör	1261	4.93	.85		
	Profesyonel	444	4.88	.86		

* $p<0.05$

Tablo 3.16. incelendiğinde; Öğrencilerin spor geçmişi düzeyine göre “Üniversite Spor Ortamı” ortalama puanlarının varyans analizi sonucunda, grupların anlamlı farklılık gösterdiği tespit edilmiştir ($F=44.782$; $p<0.05$). Bu farklılığın hangi gruplardan kaynaklandığını belirlemek üzere yapılan çoklu karşılaştırma testi sonucunda Amatör ($\bar{x}=4.93$) ve Profesyonel ($\bar{x}= 4.88$) düzeyde spor geçmişi düzeyine sahip öğrencilerin üst değerde benzeştiği ve diğer tüm gruplar ile pozitif yönde ayrıştığı görülmektedir. Bu sonuca ek olarak Spor Yapmayan ($\bar{x}=4.34$) ve Boş Zaman Etkinliği ($\bar{x}= 4.47$) olarak spor yapan gurubunun alt değerde benzeştiği ve diğer tüm gruplar ile negatif yönde ayrıştığı sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonuca göre spor geçmişi düzeyi daha yüksek olan ve spor yapma bilincine sahip öğrencilerin, üniversite spor ortamı algılarının doğru orantılı olarak yükseldiği görülmektedir.

Tablo 3.17: Öğrencilerin Spor Tesisi Kullanım Sıklığına Göre Spor Ortamı, Ortalama Puanlarının Varyans Analizi

Değişken	Spor Tesisi Kullanımı	<i>n</i>	$\bar{x}$	<i>Ss</i>	<i>F</i>	<i>p</i>
Üniversite Spor Ortamı	Hiçbir Zaman	355	4.64	.97	5.812	.003*
	Bazen	1654	4.82	.88		
	Sıklıkla	289	4.83	1.00		

* $p<0.05$

Tablo 3.17. incelendiğinde; Öğrencilerin spor tesisi kullanım sıklığına göre “Üniversite Spor Ortamı” ortalama puanlarının varyans analizi sonucunda,

gurupların spor geçmişi düzeyinde olduğu gibi anlamlı farklılık gösterdiği tespit edilmiştir ($F=5.812$; $p<0.05$). Bu farklılığın hangi guruplardan kaynaklandığını belirlemek üzere yapılan çoklu karşılaştırma testi sonucunda Spor Tesisi Kullanmayan ($\bar{x}=4.64$) gurubun en düşük ortalama puana sahip olduğu ve diğer tüm guruplar ile negatif yönde farklılaştığı görülmektedir. Spor tesislerini Bazen ($\bar{x}=4.82$) ve Sıklıkla ($\bar{x}=4.83$) kullanan gurupların ise üst değerde benzeştiği ve spor tesislerini kullanmayan gurup ile farklılaştığı sonucuna ulaşılmıştır.

Tablo 3.18: Öğrencilerin Başka Bir Üniversitede Öğrenim Görmek İster miydiniz? Sorusuna Verdikleri Cevaba Göre Spor Ortamı, Ortalama Puanlarının Karşılaştırılması

Değişken	Başka Bir Üniversitede Öğrenim Görmek İster miydiniz?	N	$\bar{x}$	Ss	t	p
Üniversite Spor Ortamı	Evet	1093	4.30	.73	-28.785	.002*
	Hayır	1205	5.24	.83		

* $p<0.05$

Tablo 3.18 incelendiğinde; Öğrencilerin başka bir üniversitede öğrenim görmek ister miydiniz? Sorusuna verdikleri cevaba göre “Üniversite Spor Ortamı” ortalama puanlarının karşılaştırılması sonucunda, gurupların anlamlı farklılık gösterdiği tespit edilmiştir ($t=-28.758$; $p<0.05$). Bu farklılığın hangi gurubun lehine olduğuna bakıldığında Hayır ($\bar{x}=5.24$) cevabı verenlerin puan ortalamalarının Evet ($\bar{x}=4.30$) cevabı verenlere oranla önemli ölçüde yüksek olduğu görülmektedir. Bu sonuç öğrencilerin algıladıkları spor ortamı ortalama puanını, üniversitelerine olan memnuniyet düzeyi ve aidiyet duygularının etkilediğini göstermektedir.

Tablo 3.19: Üniversitelerin Spor Ortamı ve Alt Boyutlarının Puan Ortalamaları

Değişkenler	Üniversite Spor Ortamı	$\bar{x}$
Afyon Kocatepe Üniversitesi	Spor Dersleri	4.98
	Spor Tesisleri	4.52
	Spor Takımları	5.07
	Kulüp Sporları	5.12
	Spor Ortamı	4.92
Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi	Spor Dersleri	4.13
	Spor Tesisleri	4.02
	Spor Takımları	4.03
	Kulüp Sporları	4.30
	Spor Ortamı	4.12
Eskişehir Teknik Üniversitesi	Spor Dersleri	5.50
	Spor Tesisleri	4.83
	Spor Takımları	5.25
	Kulüp Sporları	5.34
	Spor Ortamı	5.23
Kütahya Dumlupınar Üniversitesi	Spor Dersleri	5.22
	Spor Tesisleri	4.61
	Spor Takımları	4.88
	Kulüp Sporları	4.94
	Spor Ortamı	4.91
Uşak Üniversitesi	Spor Dersleri	5.37
	Spor Tesisleri	4.91
	Spor Takımları	5.26
	Kulüp Sporları	5.41
	Spor Ortamı	5.24
Yalova Üniversitesi	Spor Dersleri	4.29
	Spor Tesisleri	4.31
	Spor Takımları	4.30
	Kulüp Sporları	4.42
	Spor Ortamı	4.33

Tablo 3.19.'da Üniversitelerin spor ortamı ve alt boyutları puan ortalamaları verilmiştir. Buna göre “Spor Dersleri” alt boyutunda en yüksek puan ortalamasına sahip ilk 3 üniversitenin, Eskişehir Teknik Üniversitesi ($\bar{x}= 5.50$), Uşak Üniversitesi ($\bar{x}= 5.37$) ve Kütahya Dumlupınar Üniversitesinin ($\bar{x}= 5.22$) olduğu görülmektedir.

“Spor Tesisleri” alt boyut puan ortalamasına göre; Uşak Üniversitesi ($\bar{x}= 4.91$), Eskişehir Teknik Üniversitesi ($\bar{x}= 4.83$) ve Kütahya Dumlupınar Üniversitesinin ($\bar{x}= 4.61$) puan ortalamasına sahip oldukları anlaşılmaktadır.

“Spor Takımları” alt boyut puan ortalamasına göre; Uşak Üniversitesi ($\bar{x}= 5.26$), Eskişehir Teknik Üniversitesi ($\bar{x}=5.25$) ve Afyon Kocatepe Üniversitesinin ($\bar{x}= 5.07$) puan ortalamasına sahip olduğu görülmüştür.

“Kulüp Sporları” alt boyut puan ortalamasına göre; Uşak Üniversitesi ($\bar{x}=5.41$), Eskişehir Teknik Üniversitesi ($\bar{x}=5.34$) ve Afyon Kocatepe Üniversitesinin ($\bar{x}=5.12$) puan ortalamasına sahip olduğu tespit edilmiştir.

Son olarak üniversitelerin genel “Spor Ortamı” ortalama puanları ele alındığında ise Uşak Üniversitesi ($\bar{x}=5.24$) ile Eskişehir Teknik Üniversitesinin ($\bar{x}=5.23$) birbirlerine yakın ve en yüksek puan ortalamalarına sahip oldukları anlaşılmaktadır. Bu sonuca ek olarak Afyon Kocatepe Üniversitesi ($\bar{x}=4.92$) ile Kütahya Dumlupınar Üniversitesinin ($\bar{x}=4.91$) Spor Ortamı puan ortalamalarının birbirlerine yakın ve orta düzeyde olduğu görülmektedir.

Tablo 3.20: Üniversite Spor Ortamını Etkileyen Faktörlere Yönelik Çoklu Regresyon Analizi

Değişkenler	B	Ss	β	t	p	Tol.	VIF
Sabit	5.874	16.936	-	.347	.730		
Spor Farkındalık Düzeyi	.084	.088	.099	.959	.341	.993	1.007
Lider Davranış Biçimi	.455	.111	.420	4.082	.000*	.993	1.007

* $p<0.05$

Tablo 3.20. incelendiğinde; Üniversite spor ortamını, diğer değişkenlerin hangi düzeyde etkilediğini belirlemek üzere Çoklu Doğrusal Regresyon analizi yapılarak $p<0.05$ anlamlılık düzeyine göre incelenmiştir. Buna göre spor farkındalık düzeyi toplam puanının, üniversite spor ortamı üzerinde doğrudan bir etkiye sahip olmadığı ($p=0.341>0.05$), lider davranış biçiminin ise üniversite spor ortamını doğrudan etkilediği sonucuna ulaşılmıştır ($p=0.000*<0.05$).

Tablo 3.21: Üniversite Spor Ortamının Yordayıcılarına İlişkin Hiyerarşik Regresyon Analizi

	B	β	t	R	R ²	Adj.R ²	F
Model 1				.064	.004	-.009	.323
Spor Farkındalık Düzeyi	.054	.064	.569				
Model 2				.412	.170	.159	16.152
Lider Davranış Biçimi	.446	.412	4.019				
Model 3				.424	.179	.158	8.527
Spor Farkındalık Düzeyi	.084	.099	.959				
Lider Davranış Biçimi	.455	.420	4.082				

Bağımlı Değişken: Üniversite Spor Ortamı

Model 1 Yordayıcı: Spor Farkındalık Düzeyi

Model 2 Yordayıcı: Lider Davranış Biçimi

Model 3 Yordayıcı: Spor Farkındalık Düzeyi+ Lider Davranış Biçimi

Tablo 3.21. incelendiğinde; Üniversite spor ortamını, diğer değişkenlerin hangi düzeyde yordadığını belirlemek üzere Hiyerarşik Regresyon analizi yapılarak incelenmiştir. Spor farkındalık düzeyinin, Üniversite spor ortamının bir yordayıcısı olmadığı ($F=.323$, $Adj.R^2=-.009$), Lider davranış biçiminin ise Üniversite spor ortamının yordayıcısı olduğu sonucuna ulaşılmıştır ($F=16.152$, $Adj.R^2=.159$). Her iki değişkenin toplam etkisine bakıldığında, Üniversite spor ortamını ($F=8.527$, $Adj.R^2=.158$) olmak üzere yaklaşık %15.1 oranında açıkladıkları sonucuna ulaşılmıştır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER

4.1. TARTIŞMA

Üniversitelerin SKS Daire Başkanları ve Spor Şube Müdürlerinin spor farkındalık düzeyleri ile algılanan liderlik davranış biçimlerinin, üniversite öğrencilerinin üniversite spor ortamı algıları üzerindeki etkilerinin incelendiği bu araştırmada; SKS Daire Başkanları ve Spor Şube Müdürlerinin spor farkındalık düzeyi ortalama puanları karşılaştırıldığında aralarında istatistiki açıdan anlamlı bir farklılığın olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonuca ek olarak görevini vekâleten yürütenler ile daha genç yaş gurubunda olan spor yöneticilerinin spor farkındalık düzeyi ortalama puanlarının bir miktar daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi, Kütahya Dumlupınar Üniversitesi ve Yalova Üniversitesi SKS Daire Başkanlarının spor farkındalık düzeyi puan ortalamalarının, Spor Şube Müdürlerine oranla daha yüksek olduğu, araştırmamıza katılan diğer üniversitelerin ise Spor Şube Müdürlerinin spor farkındalık düzeyi puan ortalamalarının daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Ağaoğlu ve Eker (2006), SKS Daire Başkanları ve Spor Şube Müdürleri üzerinde yaptıkları bir araştırmada, SKS Daire Başkanlığında görev yapan yöneticilerin %78.6 oranla spor alanında yeterli bilgi ve beceriye sahip olduğunu, %64.3 oranla üniversitelerinde yeterli sosyal ve sportif etkinlikler yapıldığını beyan ettikleri sonucuna ulaşmışlardır. Benzer şekilde Çingöz ve Söyler (2023) yaptıkları bir araştırmada çeşitli meslek guruplarında görev yapan bireylerin spor farkındalık düzeylerini incelemişlerdir. Katılımcıların beyanlarına göre tespit edilen spor farkındalık düzeylerinin mezun oldukları fakültelere göre farklılaşmadığı görülmüştür. Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü merkez teşkilatı bünyesinde çalışan spor yöneticileri üzerinde yapılan başka bir araştırmada ise spor yöneticilerinin Türk Spor Politikalarında öngörülen hedeflerin gerçekleştirilme düzeyleri hakkındaki görüşleri incelenmiştir. Buna göre; “Halkın Spora Olan İlgisini Artırmaya Yönelik Faaliyetlerin Yeterliliği” konusundaki görüşleri sorulduğunda Daire Başkanlarının %75’i, Şube Müdürlerinin ise %57.9’u oldukça yeterli cevabını vererek benzer görüşleri savunmuşlardır (Aydın, Demir ve Yetim, 2007). Genel olarak araştırmamızda da olduğu gibi spor yöneticilerinin kendi beyanlarına göre spor farkındalık düzeylerinin oldukça yüksek olduğu ve Türk Spor Politikalarındaki öngörülen hedeflerin gerçekleştirilme düzeyleri hakkında da oldukça iyimser görüşlere sahip oldukları görülmektedir.

Bu sonuçların aksine Türkiye ve İngiltere'deki spor yöneticilerinin özelliklerinin incelendiği bir araştırmada; İngiltere'deki spor yöneticilerinin tamamının spor alanında eğitim aldıkları diploma ve sertifikalara sahip oldukları, Türkiye'deki spor yöneticilerinin ise %7'sinin spor alanında eğitim ve diplomaya sahip oldukları sonucuna ulaşılmıştır. Bununla birlikte Türk spor yöneticilerinin spor alanında bir diploma ya da belgeye ihtiyaçları olmadığını ve işlerine yaramayacağını savundukları tespit edilmiştir (Suiçmez, 2000). Ilgar ve Cihan (2019) Spor Bilimleri alanında görev yapan öğretim üyelerinin katılımları ile yaptıkları fenomenolojik bir araştırmada, Türk Sporunun güncel sorunlarını, liyakat, altyapı eksikliği ve spor bilinci başlıkları altında incelemişlerdir. Araştırma sonucunda; Spor alanında hizmet veren kurumların iletişim eksiklikleri, spor tesislerinin yapımındaki planlama eksiklikleri, mevcut tesislerin verimli ve amacına uygun kullanılmaması ile birlikte spor yöneticilerinin niteliksel yetersizlikleri ön plana çıkmıştır. Gündoğdu ve Sunay (2006) farklı spor çevrelerine göre spor yöneticisinde olması gereken niteliklerin neler olduğunu belirlemeye yönelik yaptıkları bir araştırmada; Spor bilimleri alanında görev yapan 230 öğretim elemanı ile 134 spor yöneticisine anket uygulamışlardır. Spor yöneticilerinin "Spor Alan Bilgisine İlişkin Nitelikleri" bölümünün "Sporcu Sorunlarına Dayalı Çözüm Bulabilme Becerisine Sahip Olma" alt boyutunda gurupların farklılaştıkları göze çarpmaktadır. Bu alt boyuttaki önem sıralamaları karşılaştırıldığında öğretim elemanlarının birinci derecede önem verdikleri niteliğe, spor yöneticilerinin son sırada önem verdikleri tespit edilmiştir. Tüm bu bilgiler ışığında araştırmamızda da olduğu gibi spor yöneticilerinin spor farkındalık düzeyleri, kendi beyanlarına göre tespit edildiğinde oldukça yüksek değerler elde edilmekte ve birçok parametreye göre spor yöneticilerinin arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılıklara rastlanmamaktadır. Ancak spor alanında görev yapan farklı çevrelerin görüşleri ve çeşitli karşılaştırmalar ile mukayesesi yapıldığında spor yöneticilerinin niteliksel noksanlıklarının olduğu görüşü ön plana çıkmaktadır.

Araştırmamızda; SKS Daire Başkanlarının algılanan liderlik davranış biçimi alt boyutlarının üniversitelere göre istatistiki açıdan farklılaştığı sonucuna ulaşılmıştır. Buna göre Eskişehir Teknik Üniversitesi ve Uşak Üniversitesi Daire Başkanlarının İş Gören Odaklı Lider davranış biçimi puan ortalamalarının daha yüksek olduğu, Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi, Kütahya Dumlupınar Üniversitesi ve Yalova Üniversitesi Daire Başkanlarının ise Üretim Odaklı Lider puan ortalamalarının daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca Afyon Kocatepe Üniversitesi Daire Başkanının ise bu iki guruptan ayrılarak Değişim Odaklı Lider davranış biçimine sahip olduğu anlaşılmaktadır.

Terlemez (2019), Sporda liderlik tipleri ve yaklaşımlarını incelediği araştırmasında; Spor organizasyonlarının yönetilmesi sürecinde liderin, üretim odaklı liderlik yaklaşımının dışına çıkarak psikolojik süreçleri de iyi yönetmesi gerektiğini, spor organizasyonu içersin de görev yapan her bir bireye değer veren ve destekleyen tarzda liderlik yaklaşımı sergilemesi gerektiğini ifade etmektedir. Spor yöneticilerinin iletişim becerisi düzeylerinin, iş görenlerin iş yapma motivasyonları üzerindeki etkisinin incelendiği başka bir çalışmada da spor yöneticilerinin iletişim beceri düzeyleri ile iş görenlerin iş motivasyonu düzeyleri arasında pozitif yönde bir ilişki olduğu saptamıştır (Boz, vd., 2021). Kayapınar (2007), Eğitim kurumlarında görev yapan yöneticilerin farklı liderlik davranış biçimlerinin, çalışanların iş doyumunu üzerindeki etkisini incelediği araştırmasında, liderlik davranış biçimlerinin iş doyum düzeyi üzerinde doğrudan etkisi olduğu sonucuna ulaşmıştır. Bu sonucu destekler nitelikteki başka bir çalışmada da, İş gören odaklı ve değişim odaklı liderlik davranış biçimi sergileyen yöneticilerin bulunduğu işletmelerde çalışanların iş doyum düzeylerinin belirgin ölçüde artış gösterdiği sonucuna ulaşılmıştır (Tengilimoğlu, 2005). Spor tesisi yöneticilerinin değişim odaklı liderlik davranış özelliklerinin incelenmesi amacıyla yapılan başka bir çalışmada; Beden eğitimi ve spor ile ilgili eğitim kurumlarından mezun olan yöneticilerin, değişim odaklı liderlik davranış biçimi düzeylerinin daha yüksek olduğu tespit edilmiştir (Yetim, Tolukan ve Şahin, 2015). Ayrıca Gündoğdu ve Sunay (2018) Türk Spor Teşkilatındaki spor yöneticilerinin liderlik stillerini belirlemek üzere Gençlik ve Spor Bakanlığı merkez ve taşra teşkilatında görev yapan 219 spor yöneticisi üzerinde yaptıkları bir çalışmada, üst düzey spor yöneticilerinin değişim odaklı liderlik özellikleri sergilediklerini tespit etmişlerdir. Bu çalışmaların sonuçlarında varılan yargılar, çalışmamızın bulgularında da üniversite spor ortamı üzerinde pozitif yönde etki ettiği tespit edilen ve spor yönetiminde daha ideal liderlik davranış biçimleri olduğu düşünülen değişim odaklı ve iş gören odaklı lider davranış biçimlerinin özelliklerini barındırmaktadır. Ayrıca üniversite spor ortamına negatif yönde etki ettiği düşünülen üretim odaklı lider davranış biçiminin spor organizasyonlarının yönetilmesi sürecinde ideal bir liderlik davranış biçimi olmadığı görüşü ön plana çıkmaktadır.

Araştırmamıza katılan üniversitelerin spor ortamları karşılaştırıldığında; İstatistiki açıdan farklılaştığı tespit edilmiştir. Buna göre Uşak ve Eskişehir Teknik Üniversitelerinin pozitif yönde ayrıştığı görülmüştür. Ayrıca öğrencilerin spor geçmişi düzeyine, spor tesisi kullanım sıklığına ve başka bir üniversitede öğrenim görme isteğine göre de farklılıklar tespit edilmiştir. Bu sonuçlara göre spor geçmişi düzeyi daha yüksek olan ve spor yapma bilincine

sahip öğrencilerin, üniversite spor ortamı algılarının da doğru orantılı olarak yükseldiği, başka bir üniversitede öğrenim görme isteğine göre ise düşüş sergilediği görülmektedir.

Karadeniz Bölgesinde yapılan benzer bir araştırmada üniversitelerin spor ortamları karşılaştırılmış olup, Ordu Üniversitesi, Samsun Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Giresun Üniversitesi ve Sinop Üniversitesinin, üniversite spor tesisi toplam puanları arasında istatistiki açıdan anlamlı farklılık tespit edilmiştir. Buna göre Samsun Ondokuz Mayıs Üniversitesinin diğer üniversitelerden pozitif yönde ayrıştığı görülmüştür (Çakıcı, Cevahircioğlu ve İnce, 2023). Öğrencilerin üniversite spor ortamı algısı üzerinde, hangi parametrelerin etkili olduğunun araştırıldığı bir çalışmada; araştırmamızda da olduğu gibi üniversite öğrencilerinin spor faaliyetlerine katılım düzeylerinin, üniversite spor ortamı algıları üzerinde pozitif yönde etki ettiği tespit edilmiştir (Ayyıldız, 2022). Başka bir araştırmada da Kukuş ve Akto (2022) spor faaliyetlerine katılanların okullarına bağlılık düzeylerinin katılmayanlara göre daha yüksek olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Yavuz ve İlhan (2023) yaptıkları bir araştırmada Ankara'daki devlet üniversitelerinde öğrenim gören öğrencilerin psikolojik iyi oluş düzeylerini bazı parametreler açısından incelemişlerdir. Buna göre elde edilen bulgular; öğrencilerin düzenli olarak spora katılımlarının, psikolojik iyi oluş düzeyleri üzerinde olumlu etkiye sahip olduğunu ve üniversitelerine olan bağlılık duygularını pekiştirdiğini göstermektedir. Benzer bir araştırmada Çingöz ve Altuğ (2023) üniversite spor ortamının, akademik motivasyon düzeyi üzerindeki etkisini incelemişlerdir. Araştırmanın bulgularına göre üniversite spor ortamı ile akademik motivasyon düzeyi arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki olduğu ve üniversite spor ortamının, örgütsel mutluluğun yordayıcısı olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Üniversiteyi yeni kazanan 304 birinci sınıf öğrencisi üzerinde yapılmış bir araştırmada üniversite spor faaliyetlerine sporcu ve seyirci olarak katılan öğrencilerin, üniversite ortamına uyum sağlama ve bu süreçte yaşadıkları stres ile baş edebilme becerileri arasında anlamlı bir ilişki olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu sebeple öğrencilerin ilk yıllarındaki üniversite uyumu ve üniversite memnuniyet düzeylerinin yükselmesinde, üniversitelerde karşılaşacakları spor ortamının niteliğinin önemli bir etken olduğu ifade edilmektedir (Lee, Cho ve Kim, 2023). Liu ve arkadaşlarının (2019) Tayvan'da 750 üniversite öğrencisi üzerinde yaptıkları bir araştırmada, üniversite spor ortamı ile bireysel bağlılık ve memnuniyet algısı arasındaki ilişki incelenmiştir. Üniversite öğrencilerinin algıladıkları spor ortamı ile üniversitelerine olan bağlılık düzeylerinin yüksek düzeyde ilişkiye sahip olduğu ve değişkenlerin birbirini %53,3 gibi yüksek bir oranda açıkladığı tespit edilmiştir. Ayrıca üniversite spor tesislerinin kalitesinin, spor kurslarının

iyileştirilmesinin ve çeşitlendirilmesinin, öğrencilerin sadakatini ve memnuniyet düzeylerini önemli ölçüde artırabileceği ifade edilerek, üniversite yönetimlerinin ders dışı spor etkinliklerini arttırması ve öğrencilerin spora teşvik edilmesinin önemine dikkat çekilmektedir. Korkmaz (2010) Uludağ Üniversitesi öğrencilerinin spor yapma alışkanlıklarını incelediği araştırmasında; spor tesislerinin doğru planlanmaması, spor yapma alanlarının ve spor faaliyetlerinin arttırılması gerektiğini ifade etmektedir. Güney Kore'deki üniversitelerin öğrencilerine sunduğu spor hizmetlerinin, öğrencilerin sosyal uyum ve üniversite memnuniyet algısı üzerindeki etkilerini incelemek üzere 271 üniversite öğrencisi üzerinde yapılan başka bir çalışmada da üniversite spor ortamının, öğrenci memnuniyeti ve sosyal uyum düzeyi üzerinde pozitif yönde etkiye sahip olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca üniversite yöneticilerinin bu konuda büyük sorumluluğa sahip oldukları, öğrencilerin hareket ihtiyaçlarını karşılamak, kampüs içerisindeki sosyalleşmenin sağlanması için çeşitli spor etkinliği hizmetlerinin sunulması ve spor tesislerinin uygun koşullarda hizmet vermesi gerektiği ifade edilmektedir (Chiu, Cho ve Kim, 2023).

4.2. Sonuç

- SKS Daire Başkanları ve Spor Şube Müdürlerinin spor farkındalık düzeyi ortalama puanları arasında istatistiki açıdan anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir. Ancak görevini vekâleten yürütenler ile daha genç yaş gurubunda olan spor yöneticilerinin spor farkındalık düzeyi ortalama puanlarının daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır.
- SKS Daire Başkanlarının algılanan liderlik davranış biçiminin üniversitelere göre istatistiki açıdan farklılaştığı sonucuna ulaşılmıştır. Buna göre Eskişehir Teknik Üniversitesi ve Uşak Üniversitesi Daire Başkanlarının İş Gören Odaklı Lider davranış biçimi puan ortalamalarının daha yüksek olduğu, Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi, Kütahya Dumlupınar Üniversitesi ve Yalova Üniversitesi Daire Başkanlarının ise Üretim Odaklı Lider puan ortalamalarının daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca Afyon Kocatepe Üniversitesi Daire Başkanının ise bu iki gruptan ayrılarak Değişim Odaklı Lider davranış biçimine sahip olduğu anlaşılmaktadır.
- Öğrencilerin algıladıkları, spor ortamının; üniversitelere, öğrencilerin spor geçmişi düzeyine, spor tesisi kullanım sıklığına ve başka bir üniversitede öğrenim görme isteğine göre istatistiki açıdan farklılaştığı tespit edilmiştir. Bu sonuca göre spor geçmişi düzeyi daha yüksek olan ve spor yapma bilincine sahip öğrencilerin, üniversite spor ortamı algılarının

doğru orantılı olarak yükseldiği, başka bir üniversitede öğrenim görme isteğine göre ise düşüş gösterdiği görülmektedir.

- Öğrencilerin algıladıkları spor ortamını, etkilemesi muhtemel faktörlerden; SKS Daire Başkanları ve Spor Şube Müdürlerinin spor farkındalık düzeyi toplam puanları arasında istatistiki açıdan etki durumu incelediğinde, doğrudan bir etki tespit edilmemiştir. Ancak spor ortamı puanı yüksek olan üniversitelerin, Spor Şube Müdürlerinin spor farkındalık düzeyi ortalama puanlarının, Daire Başkanlarından daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır.
- Öğrencilerin algıladıkları, spor ortamını, etkilemesi muhtemel faktörlerden; SKS Daire Başkanlarının algılanan liderlik davranış biçimi toplam puanları arasında istatistiki açıdan etki durumu incelediğinde, anlamlı düzeyde etkiye sahip olduğu tespit edilmiştir. Bu etkinin İş Gören ve Değişim Odaklı Lider davranış biçimi lehine, Üretim Odaklı Lider davranış biçimi aleyhine olduğu saptanmıştır.
- Üniversite spor ortamını, değişkenlerin hangi düzeyde yordadığını belirlemek üzere yapılan Hiyerarşik Regresyon analizi sonucunda, Spor farkındalık düzeyinin, Üniversite spor ortamının bir yordayıcısı olmadığı, Lider davranış biçiminin ise Üniversite spor ortamının yordayıcısı olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Her iki değişkenin toplam etkisine bakıldığında, Üniversite spor ortamını yaklaşık %15.1 oranında açıkladığı sonucuna ulaşılmıştır.

4.3. Öneriler

Araştırma süresi boyunca yapılan analiz ve değerlendirmelerin sonucunda şu öneriler getirilebilir;

- Bu araştırma; Belirli bir bölgedeki üniversiteler ile sınırlıdır. Türkiye'nin diğer bölgelerindeki üniversitelerin katılımları ile çok daha geniş ve kapsamlı olarak yapılabilir.
- Bu araştırma; Belirli bir bölgedeki Devlet Üniversiteleri ile sınırlıdır. Aralarındaki imkân farklılıklarından dolayı Devlet Üniversiteleri ve Vakıf Üniversiteleri başlığı altında mukayese şeklinde yapılabilir.
- Bu araştırmada; Öğrencilerin algılarına göre üniversite spor ortamı belirlenmeye çalışılmıştır. Öğrencilerin yanı sıra akademisyenler ve idari personeller gibi üniversite spor ortamını değerlendirebilecek diğer paydaşların görüşlerine de yer verilebilir.
- Bu araştırmada; Spor yöneticilerinin spor farkındalık düzeylerinin belirlenmesinde, yöneticilerin kendi beyanlarının baz alındığı ölçüm aracı

kullanılmıştır. Spor ortamındaki diğer paydaşların algılarına göre spor yöneticilerinin spor farkındalık düzeylerinin belirlendiği başka bir ölçüm yöntemi kullanılabilir.

- Bu çalışmada nicel veriler kullanılmıştır. Araştırmacılar, yöneticilerle yapılacak görüşmeler veya odak grup çalışmaları ile nitel veriler toplayarak sonuçları daha derinlemesine analiz edebilir.

KAYNAKÇA

- Ağaoğlu, Y. S. ve Eker, H. (2006). Türkiye’deki üniversitelerin sağlık, kültür ve spor dairelerinin işlevsel yönden incelenmesi. *Spormetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 4(4), 131-134.
- Akgün, İ. (2022). Türkiye’nin uluslararası sportif örgütlenmelerin yönetimlerindeki yeri: FISU, EUSA ve ISF örneği. *Research in Sports Science*, 12(1), 12-19.
- Albay, A. (2022). *Üniversite öğrencilerinin bağlılığında sağlık, kültür ve spor dairesi kulüp faaliyetlerinin yansımaları: Maltepe Üniversitesi örneği* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Maltepe Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, İstanbul.
- Altınışık, Ü., İlhan, E. L. ve Kurtipek, S. (2021). Zihinsel engelli bireylerde sporun etkilerine yönelik farkındalık: Spor yöneticisi adayları üzerine bir araştırma. *CBÜ Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 16(2), 79-90.
- Ataş, M. (2016). *Entelektüel lider bağlamında Aliya İzzetbegoviç üzerine nitel bir inceleme* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Sakarya Üniversitesi İslam Ülkeleri Araştırmaları Enstitüsü, Sakarya
- Atıf Kukuş, R. ve Akto, A. (2022). Ortaokul öğrencilerinin okula bağlılık durumlarına ilişkin görüşlerinin incelenmesi. *Uluslararası Eğitim Bilimleri Dergisi*, 9(31), 38-68.
- Aydın, A. D., Demir, H. ve Yetim, A. (2007). Türk spor politikalarındaki öngörülen hedeflerin gerçekleşme düzeylerinin belirlenmesi üzerine bir araştırma GSGM örneği. *Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 1(2), 87-96.
- Ayyıldız, E. (2022). Examining the university sports environment: A study on Turkish university students. *International Online Journal of Education and Teaching*, 9(4), 1950-1959.
- Bakan, İ. ve Büyükbeşe, T. (2010). Liderlik "türleri" ve "güç kaynakları" na ilişkin mevcut-gelecek durum karşılaştırması. *Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, 2010(2), 73-84.
- Bal, F. ve Aras, H. (2020). Sporun depresyon üzerindeki etkisinin incelenmesi. *Journal of International Social Research*, 13(73), 1-11.
- Boz, C., Biçer, T., Serter, K., Kara, K. E., et al. (2021). Spor yöneticilerinin iletişim beceri düzeylerinin işgörenlerin motivasyonu üzerine etkisi. *MANAS Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 10(1), 492-502.
- Cengiz, R. ve Taşmektepligil, M. Y. (2016). Spor üzerine sosyolojik bir çözümleme: Spor merkezleri (Samsun örneği). *Akademik Bakış Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler Dergisi*, 56, 220-240.

- Chiu, W., Cho, H., & Kim, S. (2023). The role of college sports experience in social adjustment and quality of college life: The moderating role of the school year. *Asia Pacific Journal of Education*, 1, 1-17.
- Çakal, A. G. (2024). Liderlik kuramları ve bir lider olarak Şeyh Şamil örneği. *Uluslararası Liderlik Çalışmaları Dergisi: Kuram ve Uygulama*, 7(3), 151-167.
- Çakıcı, H. A., Cevahircioğlu, B. ve İnce, A. (2023). Sporcuların üniversite ortamları ile hedef bağlılıkları arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Türk Spor Bilimleri Dergisi*, 6(2), 59-67.
- Çingöz, Y. E. ve Altuğ, T. (2023). Üniversite spor ortamının akademik motivasyon üzerindeki etkisinin incelenmesi. *Shanlax Uluslararası Eğitim Dergisi*, 11, 227-235.
- Çingöz, Y. E. ve Söyler, M. (2023). Egzersizin spor farkındalığı ve mental dayanıklılığa etkisi. *Akdeniz Spor Bilimleri Dergisi*, 6(3), 736-747.
- Demir Uslu, Y. (2011). Örgütlerde yönetsel etkinliğe ulaşmada yeni bir yaklaşım: Yaratıcı liderlik. *Selçuk Üniversitesi, Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, 11(22), 419-443.
- Demir, C., Yılmaz, M. K. ve Çevirgen, A. (2010). Liderlik yaklaşımları ve liderlik tarzlarına ilişkin bir araştırma. *Uluslararası Alanya İşletme Fakültesi Dergisi*, 2(1), 129-152.
- Demirhan, G. (2002). Eğitimde aşamalı sınıflamalar ve spor eğitimi. *Spor Bilimleri Dergisi*, 13(2), 38-63.
- Demirtaş, B. ve Demirel, N. (2024). Spor Bilimleri Fakültesi öğrencilerinin sağlıklı yaşam farkındalığı düzeylerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Akdeniz Spor Bilimleri Dergisi*, 7(1), 196-216.
- Deniz, M. E., Erus, S. M. ve Büyükcebeci, A. (2017). Bilinçli farkındalık ile psikolojik iyi oluş ilişkisinde duygusal zekanın aracılık rolü. *Turkish Psychological Counseling and Guidance Journal*, 7(47), 17-31.
- Deveshwar, A., & Aneja, I. (2014). A study of transnational and transformational leadership styles and factors affecting the leadership style. *International Journal of Business, Economics and Management*, 1(8), 176-185.
- Dhammika, K. A. S. (2014, 6 May). *Visionary leadership and organizational citizenship behavior: An assessment of impact of sectarian difference*. Retrieved from: <https://www.scirp.org/reference/referencespapers?referenceid=3190156>
- Diş, O. ve Akbaşlı, S. (2019). Öğretmen görüşleri doğrultusunda lider okul yöneticilerinin yeterlikleri. *Uluslararası Liderlik Çalışmaları Dergisi: Kuram ve Uygulama*, 2(2), 86-102.

- Duman, B. ve Yakar, A. (2017). Öğretime yönelik duyuşsal farkındalık ölçeği. *Cumhuriyet Uluslararası Eğitim Dergisi*, 6(1), 200-229.
- Ekvall, G., & Arvonen, J. (1991). Change-centered leadership: An extension of the two-dimensional model. *Scandinavian Journal of Management*, 7(1), 17-26.
- Erçetin, Ş. Ş. ve Özkan, M. (2016). 2007-2016 yılları arasında lider-üye etkileşim teorisi üzerine yapılan lisansüstü tezlerin meta-analizi. *Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18(1), 496-512.
- Ergin, B. M., İmamoğlu, A. F., Tunç, T., Akpınar, S. ve Çon, M. (2011). Üniversite spor merkezlerindeki hizmet kalitesi boyutlarının algı ve önem düzeylerinin incelenmesi. *Spor ve Performans Araştırmaları Dergisi*, 2(1), 41-49.
- Ergun Özler, N. D. (2013). Liderlik. İçinde İ. Özalp, (Ed.), *Yönetim ve organizasyon* (s. 29-44). Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayını.
- Ergül, M. A., Tınaz, C. ve Ertaç, M. (2016). Lise öğrencilerinin spora yönelik farkındalık düzeylerine etki eden faktörlerin incelenmesi: Tenis branşı örneği. *Spor Bilimleri Dergisi*, 27(2), 69-83.
- Eskiyecek, C. G. (2021). Mardin Artuklu Üniversitesi perspektifinden spor faaliyetlerine bakış. *International Journal of Mardin Studies*, 2(1), 113-122.
- Günçavdı, G. (2017). Karizmatik liderlik: Alan yazın taraması. *Uluslararası İnsan ve Sanat Araştırmaları Dergisi*, 1, 21-34.
- Gündoğdu, F. ve Sunay, H. (2006). Spor yöneticisinde olması gereken nitelikler üzerine bir araştırma. *Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 11(2), 53-68.
- Gündoğdu, F. ve Sunay, H. (2018). Türk spor teşkilatındaki spor yöneticilerinin liderlik stilleri. *Spormetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 16(2), 178-195.
- Hacıcaferoğlu, S., Gündoğdu, C. ve Hacıcaferoğlu, B. (2012). Üniversite öğrencilerinin spor tesislerine ve organizasyonlarına karşı düşüncelerinin değerlendirilmesi (İnönü Üniversitesi örneği). *Spor ve Performans Araştırmaları Dergisi*, 3(1), 42-51.
- İlgar, E. A. ve Cihan, B. B. (2019). Öğretim üyelerinin Türk sporunun güncel sorunları ve çözüm önerileri üzerine görüşleri: Fenomenolojik bir çözümleme. *Akdeniz Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 13(27), 702-722.
- Jondeau, E., & Rockinger, M. (2003). Conditional volatility, skewness, and kurtosis: Existence, persistence, and comovements. *Journal of Economic Dynamics and Control*, 27(10), 1699-1737.

- Jones, G. R., & George, J. M. (2012). *Understanding and managing organizational behavior* (6th ed.). New Jersey: Pearson Education, Inc.
- Kalaycı, Ş. (2010). *SPSS uygulamalı çok değişkenli istatistik teknikleri* (5. Basım). Ankara: Asil Yayın Dağıtım.
- Kalshoven, K., Den Hartog, D. N., & De Hoogh, A. H. (2011). Ethical leader behavior and Big Five factors of personality. *Journal of Business Ethics*, 100, 349–366.
- Karasar, N. (2014). *Bilimsel araştırma yöntemi* (26. Basım). Ankara: Nobel Yayınevi.
- Kayapınar, İ. (2007). *Yöneticilerin çalışanlar tarafından algılanan yönetim ve liderlik anlayışlarının çalışanların iş doyum düzeyleri üzerindeki etkisi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Maltepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Kesgin, C. ve Topuzoğlu, A. (2006). Sağlığın tanımı: Başa çıkma. *İstanbul Kültür Üniversitesi Dergisi*, 3, 47–49.
- Korkmaz, H. N. (2010). Uludağ Üniversitesi öğrencilerinin spor yapma ve beslenme alışkanlıklarının incelenmesi. *Eğitim Fakültesi Dergisi*, 23(2), 399–413.
- Köse, E. (2013). Eğitim kurumlarında gerçekleştirilen ders dışı etkinliklerin sınıflandırılmasına yönelik bir öneri. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim (TEKE) Dergisi*, 2(2), 336–353.
- Küçüközkan, Y. (2015). Liderlik ve motivasyon teorileri: Kuramsal bir çerçeve. *Uluslararası Akademik Yönetim Bilimleri Dergisi*, 1(2), 85–116.
- Lee, H. W., Cho, H., & Kim, M. (2023). The campus sport experience as a catalyst for college student adjustment and well-being. *Asia Pacific Journal of Education*, 43(4), 1161–1178.
- Liu, Z., Li, W., Huang, Q., & Chen, K. (2019). Physical education students' perception of the relationship between university sports facilities, environmental services, commitment and satisfaction. *Taiwan Sports Academic Research*, (7), 37–53.
- Mansurova, S. ve Güney, S. (2018). İşletmelerde dönüşümcü liderlik davranışlarının örgüt kültürüne etkisi ve bir uygulama. *Anadolu Bil Meslek Yüksekokulu Dergisi*, 13(52), 33–54.
- Nacar, E. ve Devecioğlu, S. (2024). Türk spor eğitiminde spor tesislerinin yeterlilik düzeylerinin belirlenmesi. *The Journal of Academic Social Science*, 83(83), 80–95.
- Owens, R., & Valesky, T. (2007). *Organizational behavior in education: Adaptive leadership and school reform* (9th ed.). Boston, MA: Pearson Education Inc.

- Örsal, Ö. (2023). Liderlikte büyük adam teorisi'ne göre Mevlana ve yönetim bakış açısıyla Mevlevilik örgütü. *Anadolu Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 24(4), 153–179.
- Özbesler, C. ve Duyan, V. (2010). Okul ortamlarında sosyal hizmet. *Eğitim ve Bilim*, 34(154).
- Özdevecioğlu, M. ve Kanıgür, S. (2009). Çalışanların ilişki ve görev yönelimli liderlik algılamalarının performansları üzerindeki etkileri. *Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, 2009(1), 53–82.
- Öztürk, C. (2016). Argyris'in olgunlaşma teorisine liderlikte durumsallık yaklaşımlarından çözüm arayışları. *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 5(8), 3085–3098.
- Parmaksız, İ. ve Gök, A. (2018). Okul psikolojik danışmanlarının psikolojik danışma ve rehberlik hizmetlerinin yürütülmesinde karşılaştıkları güçlükler. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, (47), 247–265.
- Resick, C. J., Hanges, P. J., Dickson, M. W., & Mitchelson, J. K. (2006). A cross-cultural examination of the endorsement of ethical leadership. *Journal of Business Ethics*, 63, 345–359.
- Sezer, U. ve Durdubaş, D. (2023). Sporda çok boyutlu takım çalışması ölçeği: Geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Spor Bilimleri Dergisi*, 34(4), 197–218.
- Shin, S., Chiu, W., & Lee, H. W. (2018). For a better campus sporting experience: Scale development and validation of the collegiate sportscape scale. *Journal of Hospitality, Leisure, Sport & Tourism Education*, 22, 22–30.
- Sivri, S. ve Özbek, O. (2023). Sporun Sosyal Etkisi Ölçeğinin Türkçe uyarlaması. *Akdeniz Spor Bilimleri Dergisi*, 6(4), 1051–1064.
- Sivrikaya, Ö. Ü. K. ve Şahin, H. (2019). Sağlık Kültür ve Spor Daire Başkanlıklarında çalışan yöneticilerin iş doyum düzeylerinin belirlenmesi: İstanbul örneği. *International Multilingual Journal of Science and Technology*, 4(2), 413–419.
- Sivrikaya, Ö. ve Pehlivan, M. (2015). Üniversite öğrencilerinin spor yapmasını etkileyen faktörlerin belirlenmesi. *Spor Yönetimi ve Bilgi Teknolojileri*, 10(1), 37–47.
- Suiçmez, H. (2000). *Türkiye ve İngiltere'deki sportif rekreasyon yöneticilerinin karakteristik özellikleri* (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Karadeniz Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Trabzon.

- Şahan, H. (2008). Üniversite öğrencilerinin sosyalleşme sürecinde spor aktivitelerinin rolü. *Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, 2008(2), 248–266.
- Şahin, N. H. ve Yeniçeri, Z. (2015). “Farkındalık” üzerine üç araç: Psikolojik farkındalık, bütünüleyici kendilik farkındalığı ve Toronto Bilgece Farkındalık Ölçekleri. *Türk Psikoloji Dergisi*, 30(76), 48–64.
- Tengilimoğlu, D. (2005a). Kamu ve özel sektör örgütlerinde liderlik davranışı özelliklerinin belirlenmesine yönelik bir alan çalışması. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 4(14), 1–16.
- Tengilimoğlu, D. (2005b). Hizmet işletmelerinde liderlik davranışları ile iş doyumu arasındaki ilişkinin belirlenmesine yönelik bir araştırma. *Gazi Üniversitesi Ticaret ve Turizm Eğitim Fakültesi Dergisi*, (1), 23–45.
- Terlemez, M. (2019). Sporda liderlik tipleri, yaklaşımları ve fonksiyonları. *Oğuzhan Sosyal Bilimler Dergisi*, 1(2), 138–151.
- Uyar, Y. ve Sunay, H. (2020). Spor farkındalığı ölçeğinin geliştirilmesi: Geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Spormetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 18(1), 46–58.
- Vural, C. ve Okan, İ. (2021). Sporda bilinçli farkındalık: Atıcılık spor branşları üzerine bir araştırma. *Akdeniz Spor Bilimleri Dergisi*, 4(2), 265–273.
- Yalçınkaya, Y. (2010). Bilginin farkındalık ve farklılığında organizasyonların gelecek alanı: İnovasyon. *Türk Kütüphaneciliği*, 24(3), 373–403.
- Yaldır, A., Koyuncuoğlu, M. U. ve Demir, B. (2016). Üniversiteler için öğrenci topluluk yönetim bilgi sistemi uygulaması. *XVIII. Akademik Bilişim Konferansı*, Aydın, 1–8.
- Yavuz, Ü. ve İlhan, E. L. (2023). Spor yapmak ve psikolojik iyi oluş: Üniversite öğrencileri profili. *Gazi Journal of Physical Education and Sport Sciences*, 28(1), 1–7.
- Yeşil, A. (2016). Liderlik ve motivasyon teorilerine yönelik kavramsal bir inceleme. *Uluslararası Akademik Yönetim Bilimleri Dergisi*, 2(3), 158–180.
- Yetim, A., Tolukan, E. ve Şahin, M. Y. (2015). Spor tesisi yöneticilerinin dönüşümcü liderlik davranış özelliklerinin incelenmesi. *International Journal of Science Culture and Sport (IntJSCS)*, 10, 133–147.
- Yetiş, Ü., Aytaç, K. Y. ve Gündoğdu, M. (2022). Spor bilimleri fakültesinde öğrenim gören öğrencilerin farklı değişkenlere göre spor farkındalık düzeylerinin incelenmesi. *Akdeniz Spor Bilimleri Dergisi*, 5(1), 594–602.
- Yıldız, E. ve Çetin, Z. (2018). Sporun psiko-motor gelişim ve sosyal gelişime etkisi. *Hacettepe University Faculty of Health Sciences Journal*, 5(2), 54–66.

- Yılmaz, A. ve Ceylan, Ç. B. (2011). İlköğretim okul yöneticilerinin liderlik davranış düzeyleri ile öğretmenlerin iş doyumu ilişkisi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 2(2), 277–394.
- Yılmaz, A. ve Esentürk, O. K. (2020). Üniversite spor ortamı ölçeği (ÜSOÖ): Geçerlik ve güvenirlik çalışması. *OPUS International Journal of Society Researches*, 15(23), 1699–1724.
- Yolcu, F. S. ve Ozan, M. S. (2024). Modern liderlik teorileri. *The Journal of Social Sciences*, 54(54), 392–400.
- Yükseköğretim Kurumları Mediko-Sosyal Sağlık, Kültür ve Spor İşleri Dairesi Uygulama Yönetmeliği. (1984, 12 Eylül). Erişim Adresi: <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=10169&MevzuatTur=7&MevzuatTertip=5%20>.

DİZİN

D

Değişim, viii, 24, 26, 27, 37, 38, 47,
50, 51

İ

İş gören, 23, 24, 48

L

Lider, viii, 18, 19, 20, 21, 22, 23,
24, 26, 27, 36, 37, 38, 44, 45, 47,
50, 51

Liderlik, viii, x, 3, 18, 19, 20, 22,
23, 26, 27, 29, 30, 38, 53, 54, 55,
56, 58

S

Sağlık, vii, x, 2, 3, 7, 8, 9, 10, 11,
12, 14, 15, 57, 59

Sağlık Hizmetleri, 3, 9

Spor, vii, v, viii, ix, x, 1, 2, 3, 4, 5,
7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 17,
18, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32,
33, 34, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45,
46, 47, 48, 50, 51, 53, 54, 55, 57,
58, 59

Ü

Üretim, viii, 24, 26, 27, 36, 38, 47,
50, 51